

WIJ

Voor IJzerbedevaartvoorzitter *Lionel Vandenberghe* was de 71ste IJzerbedevaart van zondag jl. „de bedevaart van het gezond verstand.” Dat niemand hoefde te vrezen voor rellen of fluitconcerten heeft heel wat bedevaarders overtuigd om terug naar Diksmuide te trekken.

Vandenberghe. Dat deed ook een ruime Vlaams Blok-delegatie, al waren de mandatarissen van de extreem-rechtse partij geenszins opgetogen met sommige uitspraken van *Vandenberghe*.

De VU is „uitermate tevreden met de inhoudelijke boodschap die de Comité-voorzitter op de IJzerbedevaart bracht.” Met zijn oproep voor een open en verdraagzaam Vlaanderen werden „naar inhoud, maar ook naar vorm duidelijk geen toegevingen gedaan aan extreem-rechts.”

Geen mandatarissen van Agalev, VLD of SP, wel enkele christen-democraten als *Ludwig Caluwé*, *Mia De Schampelaere*, *Herman Suykerbuyk* en Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden *Brigitte Grouwels* waren op de weide aanwezig. In zijn toespraak stak *Vandenberghe* zowel *Grouwels* als *Suykerbuyk* een hart onder de riem omwille van hun moedige houding inzake het repressiedecreet of het dossier Brussel. *Grouwels* zei na de bedevaart volledig in te stemmen met de eis om het EU-stemrecht pas tijdens de volgende staatshervorming door te voeren. „Ik krijg daarvoor steun van meerderen in mijn partij”, zo vertelde ze aan de redactie. Of dit aan de werkelijkheid voldoet, leest u op blz. 2.

(evdc)
(zie ook pag. 3 en 5)

Laatste oproep voor Straatsburgreis

Lees blz. 7

Ook tal van vooraanstaanden van Vlaamse strijdverenigingen waren aanwezig. Een opmerkelijke gast was *Manu Ruys* die uitdrukkelijk tot verzoening binnen de niet partijpolitiek Vlaamse beweging had opgeroepen.

Samen met waarnemend voorzitter *Patrik Vankrunkelsven* en secretaris *Laurens Appeltans* aanhoorden nagenoeg alle VU-parlementsleden de toespraak van IJzerbedevaartvoorzitter *Lionel*

In België spreekt men Frans _____ 4

Was u er ook? _____ 5

Friese 'mafioso' _____ 6

De primitief was Vlaams _____ 13

Over de Boerenkrijg _____ 16

De VRT-journalist die vorige week donderdag op Radio 1 het persoverzicht voorlas, wees er terecht op dat ons weekblad die dag „een taaloorlogje achterop hinkte”. Terwijl WIJ zich nog mateloos ergerde aan de dwaze taalfaciliteiten in De Panne pulde de dagbladders reeds uit met reacties op het onredelijke rapport-Columberg. Dinsdag gaf Columberg te Brussel een persconferentie om zijn bevindingen en uitzinnige voorstellen toe te lichten. Morgen vrijdag staat zijn rapport op de agenda van de Raad van Europa. In Istanbul, veilig ver van de Vlaamse rand! Wie weet staan wij ondertussen al weer een taaloorlogje verder.

Nieuws holt soms sneller dan drukpersen het kunnen volgen! Met de IJzerbedevaart van zondag jl. schoven we niet alleen een nieuw schooljaar in, maar ook in een politiek najaar dat naar gewoonte als „een hete herfst” wordt omschreven. Ook binnen de Volksunie zal het debat niet ontbreken. Volgende week zaterdag moet de partijraad zich uitspreken over het akkoord dat onderhandelaars van VU en ID21 hebben bereikt. De tekst werd maandag jl. aan de leden van het partijbestuur voorgelegd en werd er door een meerderheid van de leden aanvaard. Maar het zal uiteindelijk een bijzonder congres zijn dat zich eind

deze maand moet uitspreken. Wij hopen dat de debatten in alle openheid zullen verlopen. Het zou niet goed zijn mochten door onduidelijkheden of misverstanden tegenstellingen ontstaan die later moeilijk of niet meer te overbruggen zouden zijn. Het is goed te herinneren aan wat vooraf ging.

Nadat Bert Anclaux op 9 januari van dit jaar zijn vernieuwingsbeweging had opgestart schreven we in dit weekblad dat

Een hete herfst, als naar gewoonte

we zijn opdracht beschouwden als „tegelijk origineel en risicovol, maar niet onmogelijk”. Wij plaatsten de operatie in het politieke landschap zoals het zich toen aftekende. De pogingen om tot een *Nieuwe Politieke Cultuur* te komen waren niet uit de verf gekomen omdat „de woorden” van de politieke boegbeelden niet strookten met „hun daden”. Zo was onder zware druk van het kabinet Wathet herbenoemd en draaide de Rwanda-commissie op een lachertje uit. Dit laatste tot genoegen van de heren Dehaene en Delcroix die niet liever vroegen. Na de vernieuwingsdrang die de partijen in 1997 hadden getoond, vielen

ze in hun oude gewoonten terug. De meeste politici die aan besprekingen, zoals deze in Zaal F, hadden deelgenomen, trokken zich allengs terug. Tot in Zuidelijk Afrika. Zo stond begin dit jaar het vertrouwen van de burger in de politieke wereld werkelijk op nul. Vanuit deze vaststelling groeide het verlangen naar een politieke beweging die niet bij een partij aanleunt, maar die zich los van bestaande structuren tot een vernieuwende en kritische beweging zou kunnen ontplooiën. Ontvankelijk voor deze problematiek bezorgde de VU een groep mensen een letterlijk en figuurlijk dak boven het hoofd, waaronder het experiment zich naast de partij kon ontwikkelen. Dit gebeurde nooit eerder in de politieke geschiedenis van dit land.

Zo kreeg stilaan een alliantie tussen VU en ID21 vorm. Maar de vraag of het experiment het wagen waard is geweest, zal pas na een stembusgang kunnen worden beantwoord. Eén zaak staat echter nu reeds vast: men zal de democratische Vlaams-nationalisten niet het verwijt kunnen maken dat ze bij de pakken zijn blijven zitten. Zij hebben de vernieuwing een kans gegeven en dat is op zichzelf reeds verdienstelijk. Tussen al deze beslomeringen mag niet aan de Wetstraat-actualiteit worden voorbijgegaan. Deze kleurt sterk communautair. Meer en meer komt de federale premier onder druk om in te grijpen in de faciliteitenkwestie, nu ook

door PSC-ondervoorzitster Joëlle Milquet. Maar wellicht is het de Brusselse politica meer om profielverscherping te doen dan om werkelijke steun aan de Franstalige Vlamingen in de Rand. Als regeringspartner weet zij best dat Dehaene zich niet op dat ijs waagt. Maar kan zij achterblijven nu de Brusselse Francophonie zijn spitsen uitspeelt en die rare meneer Columberg dé oplossing op zak heeft?

Aan Vlaamse zijde werd minister Brigitte Grouwels (CVP) nog maar eens teruggefloten door haar partij. Mevrouw, bevestigde op de IJzerbedevaartweide, haar eerder ingenomen standpunt dat er geen haast moet zijn om het Euro-stemrecht in te voeren. Pas na de verkiezingen van volgend jaar, is haar mening. Maar het CVP-bureau (zeg maar Dehaene) sneed de politica brutaal de adem af. Het Euro-stemrecht moet er zo snel mogelijk komen, daartoe zal de premier een wetsontwerp bij het parlement indienen. De „gewaarborgde” vertegenwoordiging van de Vlamingen in Brussel, kan dan later, bij de volgende staatshervorming worden geregeld. En mevrouw Grouwels mocht terug naar haar hok.

En dan is er nog het Agusta-proces dat midden deze week begon. Maar wat de gevolgen voor de betrokken partijen (en de politieke klasse in haar geheel) daarbij zullen zijn is voorlopig niet in te schatten.

Maurits van Liedekerke

Handwritten note: LL 88 A-DUW 98 77

Koninklijke vergoeding na 8 jaar

Bij regelmaat van de klok duikt de 63-jarige tuinman Frans Trevens op in de media. Niet omdat zijn heesterperken zo mooi zijn, wel omdat hij op 20 oktober 1990 werd aangereden door - toen nog - prins Albert. Zoals genoegzaam bekend reden de huidige koning en zijn escorte door het rood. Door de slag viel de kruiwagen van Frans'

bescheiden autootje, pardoos op de wagen van de koning. Omdat voor een aanslag gevreesd werd, ramde de veiligheid ook nog eens Frans' wagentje. De man hield er enkele gebroken ribben en een hersenschudding aan over. Nu, 8 jaar later dus, wordt hij eindelijk vergoed. 't Is, waarde landgenoten, bedroevend.

◆ DOORDEWEEKS ◆

■ **Fijne vleeswaren (I):** na schoonheidskoningin Anke Vandermeersch bekend nu ook de Playboy-stoot Joyce De Troch zich tot de VLD.

■ **Fijne vleeswaren (?):** door een teveel aan kalmeermiddelen is het varkensvlees in België van een bedroevende kwaliteit. De kwekers betwisten de resultaten van het onderzoek van Test Aankoop.

■ Sinds één september zitten er 1,1 miljoen leerplichtige jongeren in de **schoolbanken**. 250 onder hen kregen het statuut van 'topsporter'.

■ **Freddy - 'En verrek, ik zit er tussen' - Willockx** zal de Europese **IJst** van de Vlaamse socialisten trekken.

■ '2 jaar Dutroux', '1 jaar Diana', 'Het dossier Agusta', ... mag **nieuws** die naam eigenlijk nog wel dragen?

■ In 1997 zaten er dagelijks gemiddeld 8.522 mensen in een **gevangenis** in België. In 1993 waren er dat 7.489.

■ In de wervingsreserve van de federale overheid zijn meer dan 15.000 kandidaat-ambtenaren opgenomen. Bijna 8.700 onder hen zijn Vlaming. Sommigen zitten al 8 jaar in het **bestand**.

■ Twee op drie **slachtoffers** van een misdrijf getroosten zich zelfs niet meer de moeite om het ook aan te geven.

■ **Beroepsziekten** kosten de schatkist jaarlijks zo'n 15 miljard fr.

■ De prijs van het **goud** is in 20 jaar niet meer zo laag geweest.

■ In de categorie goed nieuws: er is een **plano** voor linkshandigen.

■ De dertiende uitgave van **Pukelpop** trok een kleine 60.000 toeschouwers.

■ Op het Internet is nu ook een site te vinden waarop leerlingen 'de meest gehate **leraars**' kunnen kenbaar maken. Reden te meer voor het onderwijzend personeel om te gaan klagen over stress.

GELOOFWAARDIGHEID

Na de 71ste IJzerbedevaart zei Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden Brigitte Grouwels (CVP) aan de redactie „tevreden te zijn met de toespraak van voorzitter Lionel Vandenberghe. Ook ik pleit ervoor om Brussel op basis van volledige gelijkheid tussen de gemeenschappen te besturen. Er moeten ook objectieve solidariteitsregels met Wallonië vastgelegd worden. De Walen mogen daarbij niet de indruk krijgen dat ze permanent moeten bedelen. In die zin komt de oproep van Vandenberghe om een Investeringsfonds voor Wallonië op te richten, positief over. Het voorstel moet nog verfijnd worden, maar belangrijk is dat de solidariteit niet meer via België verloopt.”

De politica onderstreepte tevens de eis om het EU-stemrecht niet vandaag, maar na verkiezingen, naar aanleiding van onderhandelingen over de staats hervorming, te regelen. Op die manier kunnen waarborgen voor de Nederlandstalig aanwezigheid in Brussel en de zes Vlaams-Brabantse gemeenten gekoppeld worden aan de invoering van het gemeentelijk EU-stemrecht. Dat biedt het voordeel dat de versterking van het Nederlandstalig karakter in Brussel en de vrijwaring ervan in Vlaams-Brabant niet gekoppeld wordt aan Franstalige 'imperialistische' of andere communautaire eisen.

„Als de CVP deze eis niet binnen de regering hard kan maken, zo is de VU van oordeel, „zet zij niet alleen haar eigen minister voor schut, maar verliest zij ook het gezag en de geloofwaardigheid om de volgende communautaire onderhandelingen te leiden.”

STEUN?

„Zoals mezelf”, zo vertelde Grouwels aan

de redactie, „Zijn meerderen in de CVP gewonnen om het EU-stemrecht pas na verkiezingen door te voeren. Ik krijg daarover talrijke steunbetuigingen en ook Jan Beghin onderschrijft de eis.”

Het is bekend dat ook Vlaams minister-president Luc Van den Brande (CVP) het voorstel genegen is. Toch werd de 'Vlaamse fractie' van de christen-democraten maandag jl. andermaal door het partijbestuur teruggedrukt. Daardoor heeft de CVP Grouwels voor schut gezet, heeft ze duidelijk aangetoond dat Van den Brande's stem niet doorweegt en bevestigt ze het vermoeden dat de Vlaamse fractie op weinig steun van de partij kan rekenen. Premier Dehaene wil het EU-stemrecht nog tijdens deze legislatuur en via een wetsontwerp door het parlement 'jagen'. Het ziet er zelfs naar uit dat hij dit met een gewone meerderheid en niet met de nochtans juridisch noodzakelijke tweederde meerderheid wil realiseren. De premier rekende tot nu toe op de steun van de PRL-FDF om het EU-stemrecht met een tweederde meerderheid te laten goedkeuren. Dehaene is echter „het getouwtrek met de PRL moe.”

De premier jaagt daarmee ook de Franstalige partijen op stang. Deze partijen zetten Dehaene behoorlijk onder druk. Zo eist de regeringspartner, de PSC, bij monde van Joëlle Milquet, om de rondzendbrieven van de Vlaamse regering in de prullemand te gooien. Dehaene wordt 'opgedragen' een 'federale' rondzendbrief' te schrijven.

VU-ID21

Maandag jl. zette het VU-partijbestuur het licht op groen voor een alliantie met de vernieuwingsbeweging ID21. VU en ID21 trekken met een gezamenlijke lijst

naar de kiezer. 16 leden van het partijbestuur stemden voor, 6 tegen, er was één onthouding.

Het besluit van het partijbestuur om een alliantie met ID21 te vormen, wordt nog aan de partijraad voorgelegd. Deze zal beslissen of een bijzonder, dan wel een ledencongres eind deze maand een definitief oordeel velt.

VERGISSING?

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden Leo Peeters (SP) heeft burgemeester Vanheste van De Panne en schepen Decoussemaeker duidelijk gemaakt dat de Franstalige nieuwsbrief aan de Franstalige inwoners van de kustgemeente juridisch niet door de beugel kan. Na het gesprek met minister Peeters verklaarde Decoussemaeker 'de vergissing' te hebben ingezien. Met de hand op het hart beweerde hij bovendien dat het geenszins in zijn bedoeling lag om een adressenbestand van Franstalige inwoners aan te leggen. Opmerkelijk is wel dat de schepen daar meteen aan toevoegde naar 'een alternatief' uit te kijken om met zijn Franstalige inwoners te kunnen communiceren. Tijdens de gemeenteraad van 20 augustus jl. hebben Vanheste en Decoussemaeker zelfs verklaard dat „het werkelijk de bedoeling is het Franstalig informatieblad effectief uit te geven.”

NIET VERWONDERLIJK

Waarom staan de schepen en de burgemeester er zo sterk op om de Franstalige inwoners van De Panne zo goed als faciliteiten te verlenen? Omdat, zo maken de oppositiepartijen VU en CVP zich sterk, de schepen van Toerisme om electorale redenen een Franstalig adressenbestand wil aanleggen. Is deze praktijk verwerpelijk, dan is ze niet verwonderlijk. Nu reeds sloot de huidige meerderheid van VLD, SP en onafhankelijken een electoraal voorakkoord. Omdat een onafhankelijke zich bij de oppositie heeft gevoegd, zou dat plan wel eens in het water kunnen vallen. Vandaar dat de huidige meerderheid op Franstalige stemmen aast. De CVP en VU van De Panne, verenigd op de lijst PRO, menen dat „het risico groot is dat er bij de volgende verkiezingen een politiek opbod zal ontstaan om de gunst van de Franstalige ingezetenen te winnen. Daarbij is het niet denkbeeldig dat politici nog veel verregaandere beloften in de richting van faciliteiten doen.”

WEG MET P90!

De Belgische wapenfabriek FN Herstal heeft één van de 'beste' handvuurwapens ter wereld aangemaakt. De P90 PDW (Personal Defense Weapon), een wapen zonder kolf dat 2,8 kg weegt en nau-

Begrepen?!

„Wij kregen herhaaldelijk het verwijt dat we te veel onder de invloed stonden van CVP en VU. Maar ik kan zeggen dat wij nooit zoveel politieke invloed hebben gevoeld dan de jongste drie jaar. Van het Vlaams Blok dan.”

Lionel Vandenberghe in *Het Belang van Limburg* van vrijdag 28 augustus 1998.

Op naar de 72ste IJzerbedevaart.

Waarde Heer Hoofdredacteur,

Vriend De Liedekerken, ik zal mij rechtstreeks tot u richten met deze vraag: 'Zijt gij ook een gemanipuleerde smeerlap?'. Want sommige schrijvers zijn dat wel! Daar kijkt gij zelf van op, hè? 't Is nochtans waar, want Willy Claes - ge weet wel: de goeroe van de Rooie Rutten - heeft het gezegd. En gij weet, De Liedekerken: de Willy liegt nooit, dat hoeft ik u niet te versterken.

De schrijvers van het onafhankelijk dagblad De Morgen hadden Claes gevraagd of hij wilde reageren op een stukje waarin ook de Willy van hen had mogen meespelen.

„Wat jullie, bende gemanipuleerde smeerlappen, daarmee doen, interesseert me niet” heeft de Minister van Staat hen van antwoord gediend. Hieruit kunt gij opmaken De Liedekerken, dat deze gewezen onder-oppermachthebber van de wereld niet alleen rad van tong is, maar ook dat hij beschikt over een olifantengeheugen. Wie dacht er immers nog aan dat De Morgen destijds gemanipuleerd werd met smeergeld van de SP? En hoe noemen wij briefjes van 1.000? Inderdaad: lappen! Als ge 't mij vraagt, De Liedekerken, is de Willy iemand die er altijd met zijn gedacht erbij is.

Om u van spandiensten ter wille te zijn, ben ik ook op onderzoek gegaan in Wallonië. In de Luikse drank-

gelegenheid 'La vache' - alwaar ze beduidend betere waar hadden dan de naam doet vermoeden - heb ik gepleit voor een tweetaligheid van het etablissement en ik heb de aldaar aanwezige tooghangers ook gevraagd mijn ont-plooiingskansen niet te beknotten. Toen ik ook mijn spandoek 'Komen Vlaams' wilde bovenhalen, werd mij hardhandig de deur gewezen. Ook verwijzingen naar genaamde Columberg konden daaraan niets veranderen. Vriend De Liedekerken: daar damp't mij de koekoek! Uw uitgewezen,

De Gele Geeraerts

◆ DOORDEWEEKS ◆

welijks 40 cm lang is, is officieel bestemd voor buitenlandse legers en politiediensten.

Het uiterst dodelijk vuurwapen is 'bijzonder geschikt' om in beperkte ruimten te worden gebruikt. Volautomatisch vuurt de P90 niet minder dan 90 kogels per minuut af. De kogels maken van de PL90 het krachtigste handvuurwapen ooit gemaakt. Vanop 150 meter afstand doorboren de kogels vier over mekaar gedragen kogelvrije vesten. Dat is een bijzonder aantrekkelijk vooruitzicht voor gangsters, terroristen en ander crimineel gevaarte. Bij hold-ups bezit het futuristisch uiterlijk van het wapen een 'indrukwekkend' effect. Volgens *De Standaard* onderhoudt de Russische maffia nu reeds intense contacten met internationale wapenhandelaars om het tuig in handen te krijgen.

Waarnemend VU-voorzitter *Patrik Vankrunkelsven* reageert geschokt en eist onmiddellijk en onvoorwaardelijk het verbod op het nieuwe Belgische wapen. „De vermoorde geldkoeriers, de gewapende overvallen en zelfs de Bende van Nijvel indachtig, is het voor de VU onaanvaardbaar dat FN deze wapens gaat produceren en verhandelen. Het is duidelijk dat ze snel in verkeerde en criminele handen zullen vallen. Het leven van politie- en veiligheidsmensen is geen greintje meer waard als de oorlogstuigen op de markt komen. Het is een illusie te denken dat deze wapens enkel door gespecialiseerde politiediensten zullen gebruikt worden. De P90 moet in de wet als een verboden wapen worden opgenomen.”

CASSATIE HAALT BAKZEIL

Er dreigde verleden week een ernstig conflict te ontstaan tussen de federale regering en de rechterlijke macht. Zo kon het Hof van Cassatie, het hoogste rechtscollege, zich niet verzoenen met de voorzien eedaflegging van *Didier Batsel*. Onder druk van de Waalse socialisten werd deze door de regering voorgedragen als één van de nieuwe raadsheren van het Hof van Cassatie.

Batsel was kabinetshof van de minister-president van de Franse gemeenschapsregering *Laurette Onkelinx* (PS). De oppositie voerde terecht aan dat Batsel geenszins kon zetelen tijdens het *Agusta/Dassault*-proces. Daarop werd ingegaan. Toch was daarmee de kous niet af. Want de benoeming van Batsel zet niet enkel het *Octopus*-akkoord op de helling, ze is volgens de *Vlaamse Juristenvereniging* (VJV) ook „manifest strijdig met de wet.” In feite beschikt Batsel niet over de nodige jaren ervaring in een juridisch ambt om als raadsheer bij het Hof benoemd te worden. De federale

regering en Justitieminister *Tony Van Parys* (CVP) zijn het daar niet mee eens. Eertijds was *Didier Batsel* rijkswacht-officier en dat beschouwt de regering als het opdoen van 'juridische ervaring'.

„Nooit voorheen werd het rechterlijk ambt bij het hoogste Hof zo gedevalueerd”, aldus VU-volksvertegenwoordiger *Geert Bourgeois*. Het Hof van Cassatie onderschreef de stelling van Bourgeois. Procureur-generaal *Elianne Liekendael*, die weldra andermaal door een Franstalige zal opgevolgd worden, liet dat aan de minister van Justitie weten.

Niettemin bleef Van Parys op zijn standpunt. Het Hof haalde bakzeil en vermeed daarmee ook een vertrouwenscrisis tussen de politieke en rechterlijke macht. Deze week wordt de benoeming van *Didier Batsel* in het Staatsblad bevestigd.

M. Ryckebour

Toestanden rond vlaams toneel...

Redmond

In zijn toespraak maakte IJzerbedevaartvoorzitter *Lionel Vandenberghe* duidelijke communautaire en maatschappelijke keuzen. Of deze nieuwe koerswending zal aangehouden worden, is niet zeker.

Duidelijke keuzen

„IJzerbedevaartvoorzitter *Lionel Vandenberghe* heeft de koerswending van de jongste jaren tijdens de 71ste bedevaart bevestigd.”, zo stond in menig perscommentaar en in talrijke communiqués te lezen. Deze vaststelling is niet geheel onjuist, maar moet toch sterk gerelativeerd worden. In vergelijking met vorig jaar heeft het *IJzerbedevaartcomité* het roer drastisch omgegooid. In 1997 stond de toespraak van Vandenberghe in het teken van de verzoening. De voorzitter hoedde er zich voor de radicalen voor het hoofd te stoten. Er klonk harde communautaire taal voor elk wat wils, waarbij zowel gepleit werd voor een “soverein Vlaanderen met volle staatsmacht” als voor een “sterk samenwerkingsverband” met Nederland”. Op maatschappelijk vlak liet de voorzitter nauwelijks in zijn kaarten kijken. Er werd enkel gewag gemaakt van een ‘gastvrije houding’ tegenover de inwijkelingen. Vandenberghe kwam in 1997 wel op voor een sociaal Vlaanderen, maar vertelde niet hoe het autonome Vlaanderen er op andere domeinen moest uitzien.

De radicale, maar niet omlinnende communautaire uitspraken en de voorzichtige houding op maatschappelijk vlak stonden duidelijk in het teken van verzoeningspogingen. Dat leidde tot de herintrede van de *Groep van Gent* in het Comité en later

tot de gemeenschappelijke verklaring met het *IJzerbedevaardersforum*. Voordien had de *Werkgroep Radicalisering* opgeroepen aan de 71ste IJzerbedevaart deel te nemen. In het Comité werd deze wending met argusogen bekeken. Een paar progressieven diende ontslag in, voorzitter Vandenberghe houdt deze in beraad. Het lijkt er sterk op alsof dissidentie binnen het Comité vroeg of laat beloond wordt. Deze keer werd sterk rekening gehouden met de wensen van de progressievere vleugel. Bovendien pasten Vandenberghe en zijn Raad van Beheer de oorspronkelijke toespraak op meerdere punten aan.

In de aanhef van zijn toespraak hield de voorzitter een open, democratisch, tolerant, niet verkramp't en pluralistisch Vlaanderen voor. Weinigen hebben het gelezen, maar in zijn slotwoord pleitte de voorzitter zelfs voor „politieke participatie van alle burgers”. Een dergelijke, zij het omfloerste, verwijzing naar stemrecht voor inwijkelingen hoor je niet tijdens de 1 mei-feesten. Even voordien bezwoer de voorzitter discriminaties tegenover de inwijkelingen tegen te gaan, zowel ten aanzien van werkgelegenheid als van onderwijs en vorming. Hier en daar hoorde men ook enkele mei '68-klokken luiden toen de voorzitter zei dat komaf moet worden gemaakt met elke vorm van bevoogding

en te willen streven naar meer geborgenheid en een grotere bestuurlijke efficiëntie. Dat niet meer werd gepleit voor een algemene amnestieregel, zoals vorig jaar, maar wel voor „amnestie voor de zuivere politieke collaboratie”, is een belangrijke nuance.

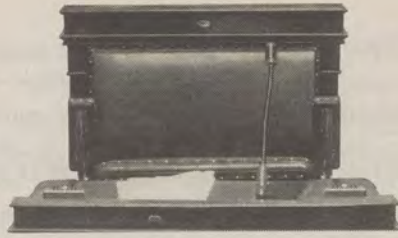
Ook op communautair vlak werden duidelijke keuzen gemaakt. Het Groot-Nederlandse discours werd verlaten en vervangen voor een realistisch Vlaams toekomstbeeld. Eerst en vooral moet de Vlaamse staatswording gerealiseerd worden via „de langzame weg van de democratie.” Wie vandaag, zoals het Vlaams Blok, cito presto de onafhankelijkheid wil uitroepen, laat Brussel aan zich voorbijgaan. In die zin is de extreem-rechtse partij de objectieve bondgenoot van de rabiote Franstaligen die een 'nieuw België' met Brussel en de zes Vlaamse randgemeenten willen oprichten. „In die val trappen we nooit”, zo reageerde Vandenberghe terecht. De twee gemeenschappen die samen en gelijkwaardig op alle niveaus Brussel besturen; het Investeringsplan voor Wallonië in ruil voor een verregaande autonomie voor de gemeenschappen en de ceremoniële functie voor het Hof bieden een toekomstvisie die langzaam, maar zeker door een brede Vlaamse publieke opinie kan ondersteund worden.

De talrijk opgekomen bedevaarders hebben de toespraak van Vandenberghe op applaus onthaald. Geen enkele keer werd de voorzitter uitgejouwd. Dat toont aan dat de voordien afwezige bedevaarders niet tot de extreem-rechtse stoottroepen behoren. Het IJzerbedevaartcomité kan de ingeslagen weg verder bewandelen, ook al zullen sommigen wolfsklemmen plaatsen. Ook in deze val mag het Comité niet trappen.

(evdc)

Stof tot spreken

Op 11 juli in Voeren verdwijnt de Vlaamse Leeuw in het niet tussen de Belgische, de Luikse, de Waalse en de Europese vlag. Maar hij hangt er tenminste en dat kan niet gezegd worden van alle Vlaamse gemeenschapscentra in Brussel. Daartoe aangespoord door de Vlaamse Brusselaar Eddie Favoreel schrijft Brigitte Grouwels, Vlaams minister van

Brusselse Aangelegenheden, het volgende aan de verantwoordelijken van de bewuste centra: „Het is dan ook bedroevend te

moeten vaststellen dat sommige gemeenschapscentra ook dit jaar weer hebben nagelaten op 11 juli de officiële vlag van de Vlaamse Gemeenschap uit te hangen. Dit doet afbreuk aan de rol van de gemeenschapscentra als zichtbare ankerpunten van de Vlaamse Gemeenschap te Brussel.” Grouwels roept op om volgend jaar wél de Vlaamse vlag uit te hangen.

◆ WETSTRAAT ◆

Op 8 december 1995 stelde senator Bert Anciaux aan Stefaan De Clercq, toenmalig minister van Justitie, een aantal vragen i.v.m. de gevolgde procedures voor internationale instellingen. Hij had het meer bepaald over het taalgebruik wanneer België tegenover een van zijn burgers komt te staan vóór de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens te Straatsburg.

Onwillige ministers van Justitie

De officiële talen zijn daar namelijk Frans en Engels. Het blijkt dat de Belgische Staat altijd de Franse taal gebruikt. Senator Bert Anciaux, redelijk als hij is, kon daar vrede mee nemen. Hij vroeg wel of „elementaire fatsoensnormen niet vereisen dat de Belgische Staat zijn stukken in procedures voor internationale instellingen – wanneer hij staat tegenover onderdanen – minstens niet een vertaling in de taal van de onderdaan neerlegt?”.

WACHTEN OP KLACHTEN

De minister ging aanvankelijk op deze vraag niet in. Hiertoe aangemaand (door een volgende vraag) verduidelijkte hij dat de memories van de Belgische regering dadelijk in het Frans worden opgesteld, dat andere stukken in beginsel de taal van de aanlegger volgen en dat over deze gang van zaken nog nooit klachten werden geuit.

Ontevreden met dit ouderwets-Belgische antwoord, wees de senator de minister terecht „dat een procedure van meet af aan zo doeltreffend en rechtvaardig mogelijk moet zijn en dat met eventuele verbeteringen niet moet gewacht totdat er klachten komen van burgers die daartoe de moed hebben”. Hij drong dan ook nogmaals aan op vertaling van de Frans-talige Belgische memories ten behoeve van Nederlands- en Duitstalige burgers. En herhaalde zijn vraag: „Is de minister bereid, onderrichtingen in deze zin te verstrekken?”.

Inmiddels was het ministerie van Justitie, om de bekende redenen, overgegaan in handen van de heer Tony Van parys. Diens antwoord ligt in de lijn van zijn voorganger en openbaart het misprijzen van Staten in het algemeen voor hun burgers.

Zijn eerste argument, volgens welk se-

Senator Anciaux ging op zoek naar het waarom van het Frans taalgebruik voor het Hof in Straatsburg.

nator Anciaux' voorstel „bijkomende en wellicht onnodige kosten” zou veroorzaken is, gezien het uiterst gering aantal dergelijke gevallen, belachelijk.

EEN EENVOUDIGE EN TOCH...

Zijn opwerping dat het hem „niet zo een goed idee lijkt dat één van de procespartijen moet instaan voor de vertaling van zijn eigen memorie ten behoeve van de tegenpartij” is veelzeggend. Ziet de minister de Staat als een gewone „tegenpartij” voor zijn eigen burgers? Hij treedt toch in alle omstandigheden op in naam van al zijn burgers!

Wat men van een burger niet kan zeggen en aan wie men dus zulke vertaalcijfers inderdaad niet kan vragen. Alle burgers moeten toch in principe kunnen nagaan hoe de Staat optreedt! En als hij optreedt

in een vreemde taal dan gebiedt de logica dat de burger(s) daar via een vertaling weet van krijgen, vooral als hij tegen één van hen optreedt.

Het derde argument van de minister luidt dat er, bij zijn weten, geen enkele Staat is die dat doet voor zijn onderdanen vóór een internationaal gerechtshof.

Wel, dan wordt het de hoogste tijd dat zulks gebeurt. Staten treden dus op in een sfeer die volledig afgeschermd is van het leven van hun burgers. Deze kunnen slechts toevallig te weten komen wat hun Staat tegen hen inbrengt vóór een internationaal gerechtshof. Toevallig: wanneer zij genoeg Frans of Engels kennen. Dit is nog helemaal in de stijl van de diplomaten die, tot aan de tweede wereldoorlog, over de hoofden van alle volkeren heen, met elkaar in het Frans omgingen, nu is dat het Engels.

...ONWAARSCHIJNLIJKE OPLOSSING

We weten dat dit taalvraagstuk moeilijk ligt. In beginsel zou iedereen zich in zijn eigen taal tot zijn rechter moeten kunnen wenden. In de praktijk is dit nauwelijks te verwezenlijken. De Raad van Europa telt 39 staten. Indien men alle talen op gelijke voet zou behandelen, zouden de werkingskosten van de Raad van Europa uit de hand kunnen lopen.

Doch zoveel vraagt senator Anciaux niet. Hij is tevreden met veel minder: vertaling van de Engelse of Franse memories, die de staten indienen, naar de taal van de betrokken burger, indien deze een andere moedertaal heeft. Ook dit weinige, redelijke wordt hem echter niet gegund. Zoals de zaken er nu voor staan, is de kans dat België de hierboven geschetste minimale regeling bepleit zo goed als onbestaande.

Over de vraag wie de geringe kosten hiervan moet dragen, de Raad van Europa of de betrokken Staat, kan nog gepraat worden. Maar dan liefst heel binnenkort. Want op 1 november a.s. gaat het nieuwe Hof voor de Rechten van de Mens van start.

Dit is de gelegenheid bij uitstek om in de procedure een dergelijke taalclausule in te schrijven, ten bate van alle niet-Engelse en niet-Franse Europeanen, verplicht voor alle staten en naar alle talen toe, zo mogelijk ook half-officiële als Fries, Bas-kisch en Katalaans.

Een louter staatsdenkend ministerie van Justitie als het Belgische zal een dergelijke bescheiden bijdrage tot een Europa der Volkeren wel niet leveren. Ook de Vlamingen die in België minister van Justitie worden staan ver van wat wij bedoelen met „open nationalisme” en „internationale solidariteit”.

Karel Jansegers

Afval voor ontwikkelingslanden

Vandaag mogen de ontwikkelingslanden zich 'verheugen' op het verkrijgen van tonnen, al dan niet giftig, afval. Sinds 1989 voerden 29 OESO-landen (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) een vijfde van hun afvalberg naar ontwikkelingslanden uit. Aan Vlaams minister voor Milieu Theo Kelchtermans (CVP) stelde VU-volksvertegenwoordiger Johan Sauwens enkele vragen i.v.m. de betrokkenheid van het Vlaams gewest bij de internationale 'tendens' om giftig afval voor hergebruik naar de ontwikkelingslanden te verschepen.

Johan Sauwens: „De commercialisering en internationalisering van de afvalberg leiden tot onverantwoorde situaties. De bevolking en het leefmilieu in de Derde Wereld-landen dreigen het slachtoffer te worden van de ongecontroleerde dumping van giftige en niet-giftige stoffen.

Om dit te voorkomen is nood aan een grondige bijsturing van het afvalbeleid. Ook strengere normen en opgedreven controles zijn noodzakelijk. Daarbij is voorkomen beter dan genezen. Immers, hoe meer afval er nu wordt geproduceerd, hoe hoger de winstmarges liggen voor de afvalverwerkende nijverheid. Dit geldt zeker voor de uitvoer van gevaarlijk afval naar landen die staan te trappelen om harde deviezen binnen te rijden. In deze landen behoren het leefmilieu en het welzijn van de bevolking niet tot de hoofdbekommernissen van de regering.”

De voorbije drie jaar voerde het Vlaams gewest 328.265 ton afval uit naar acht niet OESO-landen. Niet alle aanvragen voor de export van afvalstoffen werden goedgekeurd. Het Verdrag van Bazel, dat het internationaal afvaltransport regelt,

werd door het Vlaams gewest in het afvaldecreet van 1984 en in het reglement inzake afvalvoorkoming geïntegreerd. De ambtenaren van OVAM zijn bevoegd voor het toezicht op de naleving van het Verdrag, bij overtreding stellen ze een proces-verbaal op dat naar de procureur wordt doorgestuurd. In 1997 werden 710 controles in het binnenland, aan grensovergangen en in de havengebieden uitgevoerd. Niet minder dan 152 overtredingen werden daarbij vastgesteld, 73 daarvan hadden betrekking op illegale sluikehandel! Onder meer Micro Recycling uit Lanklaar, Grammet Recycling uit Vilvoorde, Areb Recycling uit Laarne, Teratex uit Tielt en de Antwerpse bedrijven Van Hout Kabelrecycling en Continental Green maakten zich aan overtredingen bij de export van afval schuldig.

(evdc)

Zo'n 12.000 bedevaarders, een derde meer dan vorig jaar, trokken zondag jl. naar Diksmuide. IJzerbedevaartvoorzitter Lionel Vandenberghe hield er een bedachtzame toespraak. Hij viel fel uit naar de 'veroveringsgezinde' Franstaligen, maar stak tegelijk de hand uit naar de Walen en pleitte voor een „niet-verkramp, democratisch, open en tolerant Vlaanderen”.

◆ ACTUEEL ◆

M. Coll

Een opgetogen Lionel Vandenberghe kreeg na zijn toespraak heel wat lofbetuigingen. Diegenen die hem vroeger afvielen, drukten hem nu een schuchtere hand. Zijn getrouwen keken hem opgelucht en tevreden aan. Vandenberghe kreeg meerdere malen de handen van de bedevaarders op elkaar. Vooral zijn uitval naar de politiek bemoeizieke koning Albert II en zijn raadgevers en naar „de brutaliteit waarmee premier Dehaene vlak voor de parlementaire vakantie het EU-stemrecht wilde doorduwen”, werden fel gesmaakt. Iedereen kon zich terugvinden in de communautaire accenten van Vandenberghe's toespraak. Op maatschappelijk vlak slaagde de IJzerbedevaartvoorzitter erin het kaf van het koren te scheiden. Vandenberghe liet duidelijk verstaan het niet eens te zijn met de visie van de rechts-extremisten. Ook dat werd door het merendeel van de bedevaarders op applaus onthaald. De Vlaams Blok-parlementsliden keken sip en hielden de handen op elkaar.

NIET VERGETEN, WEL VERGEVEN

Vandenberghe hief zijn toespraak aan met een verwijzing naar de verzoening binnen de niet-partijpolitieke Vlaamse beweging. Hij aanzag de „eenheid in verscheidenheid” als een „vruchtbare bodem” en verheugde zich „om het herstel van de verstandhouding.” De IJzerbedevaartvoorzitter erkende tegelijk dat de samenhang op de proef wordt gesteld „zowel in eigen rangen als daarbuiten.” In niet mis te verstane bewoordingen viel hij daarbij uit naar diegenen die andermans meningen en opvattingen niet willen eerbiedigen. „Iedereen moet toch gebaat zijn met een niet-verkramp, democratisch, open en tolerant Vlaanderen, met een samenleving die pluralistisch is, met mensen die elkaars politieke en filosofische opvattingen respecteren.” Vandenberghe wil vergeven, maar niet vergeten wat er gebeurd is. Hij vraagt de Franstaligen, de Vlaamse christenen én humanisten dezelfde houding aan te nemen ten aanzien van het nog steeds 'onverwerkt verleden'. „Vergeven hoeft men niet, vergeven wel. De Franstalige reactie op het repressiedecreet getuigt echter van een onduidelbare bemoeizucht en van een onmenselijke haat die men een halve eeuw na het einde van de Tweede Wereldoorlog niet meer voor mogelijk houdt. Hun verleden en ons verleden, speciaal tijdens de twee wereldoorlogen, verschillen grondig. Hoe wij ons verleden verwerken, ook de anti-Vlaamse repressie, is uitsluitend onze zaak. We moeten politiek falen uit het verleden kunnen vergeven. We eisen daarom amnestie voor de zuiver politieke collaboratie.”

GEEN WAPENS, MAAR VOEDSEL

Tijdens de 71ste IJzerbedevaart bleef de pacifistische boodschap niet uit. Voor het IJzerbedevaartcomité houdt het vredesideaal ook in dat een grotere vorm van Vlaamse zelfstandigheid verkregen wordt „via de langzame weg van de democratie.” Overigens werden zowel Vlaanderen als Wallonië met de vinger gewezen omdat ze beiden producenten van wapens zijn. „We

Vlaanderen zijn eigen weg gaat. „Vanuit louter democratisch oogpunt mag het koningshuis geen politieke invloed uitoefenen. De ontvoogding van Vlaanderen mag door het Hof niet langer gesaboteerd en tegengewerkt worden.” De Franstaligen moeten niet enkel ophouden het sociaal-economisch dynamisme in Vlaanderen tegen te werken. Ze moeten ook aan hun koppige drang weerstaan om „Stukken en brokken van Vlaanderen te willen inpal-

Geen solidariteit zonder zelfstandigheid

moeten voedsel uitvoeren in plaats van wapens. Het is ook dringend nodig dat Europa werk maakt van een eigen Europees vredesbeleid zodat het zich onafhankelijker kan opstellen van de Amerikaanse, vaak overwegend economische belangen.” In de Europese Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking wordt een beter instrument gezien om een vredespolitiek te voeren dan in de Navo.

NIET MEER ZONDER BETER VLAANDEREN

Een soeverein Vlaanderen blijft de uiteindelijke doelstelling van het IJzerbedevaartcomité. Er werd gepleit voor de volledige splitsing van de Sociale Zekerheid en voor de splitsing van de NMBS. Overigens, aldus Vandenberghe, is zelfs de huidige minister van Justitie niet afkerig van een defederalisering van het gerecht. Justitie is een bij uitstek persoonsgebonden materie en moet dus naar de gemeenschappen gaan.” Bovendien moet Vlaanderen alle hefboomen om een volwaardig sociaal-economisch beleid te kunnen voeren, in handen krijgen. Een Vlaanderen dat over sociaal-economische hefboomen beschikt en fiscaal autonoom is, zo staat Vandenberghe voor, moet de jeugdwerkloosheid aanpakken en de klemtoon leggen op onderwijs en vorming. Alle bevolkingsgroepen moeten daar baat bij hebben. „Iedereen die wil werken moet zijn kansen krijgen en dan moeten discriminaties tussen bepaalde bevolkingsgroepen bij aanwerving uitgesloten worden. Onderwijs en vorming moeten op een hoog niveau gehandhaafd blijven waarbij gestreefd wordt naar een evenwicht tussen algemene vorming en technologische aspecten en naar een doelgerichte scholing van kansarmen, ook migranten.”

GEEN STEM ZONDER VLAAMSE ERECODE

De Franstaligen en het Hof beletten dat

men. Neem nu eindelijk eens aan dat Vlaanderen definitief niet meer van u is. Waarom zoveel energie steken in het veroveren van Voeren en zes Brabantse gemeenten terwijl u per inwoner over dubbel zoveel grond beschikt als Vlaanderen. Zou u niet meer aandacht besteden aan de sociaal-economische heropleving van uw eigen land?” Het IJzerbedevaartcomité is bereid om de Walen daarbij te helpen. Het stelt voor om de Belgische transfers af te schaffen en ze te vervangen door structurele hulp vanuit Vlaanderen via een 'Investeringsfonds voor Wallonië'. „Hierbij legt Wallonië een duidelijk plan op tafel waarbij zelfred-

zaamheid de hoofdtoon is. Onze solidariteit zal afhangen van de Franstalige bereidheid om bij de komende staatshervorming beslissende stappen naar écht zelfbestuur voor Vlaanderen én Wallonië te zetten.”

Aan de bereidheid tot solidariteit koppelt Vandenberghe niet enkel soevereiniteit voor de gemeenschappen, maar ook duidelijke afspraken over Brussel „waarbij Vlaanderen en dus ook de Brusselse Vlamingen samen met de Franstaligen de gemeenschappelijke hoofdstad van hoog tot laag daadwerkelijk bestuurt.”

Ook voor de Vlamingen en de Vlaamse partijen had Vandenberghe een verwittiging in petto. Zo kan het Europees stemrecht pas geregeld worden bij een volgende staatshervorming opdat de Vlamingen waarborgen zouden verkrijgen voor Brussel en de Rand. Bovendien wordt aan de Vlaamse kiezer gevraagd corruptie niet langer tijdens de verkiezingen te belonen en kandidaten te kiezen die „een hoge morele kwaliteit uitstralen en het algemeen Vlaams belang als erecode aan-nemen.”

(evdc)

IJzerbedevaartvoorzitter Lionel Vandenberghe: „Onze solidariteit zal afhangen van de Franstalige bereidheid om beslissende stappen te zetten naar écht zelfbestuur voor Vlaanderen en Wallonië.”

De batterijen opladen

Ondanks de oproep van het Vlaams Blok en de Werkgroep Radicalisering om aan de 71ste IJzerbedevaart deel te nemen, bleef het op en rond de IJzerbedevaartweide rustig. De meeste bedevaarders lieten de obscure 'kraampjes' op de IJzerlaan aan zich voorbijgaan. Zij liepen wel massaal met zelfklevers waarop premier Dehaene en zijn arrogante houding t.a.v. het EU-stemrecht op de korrel werden genomen. Het Vlaams Nationaal Verbond (VNJ) trok sereen en hard toegejuicht naar de weide, volgens afspraak zonder tromgeroffel.

Via een dialoog tussen grootvader en kleinkind werd de Grote Oorlog in herinnering gebracht. Met zijn warme stem vertelde Nolle Versyp over de Vlaamse vrijwilligers, de grafzerkjes en het gebruik van gifgas. Het kleinkind beloofde de grootvader de boodschap van ontvoogding, geloof en vrede door te geven. Tijdens de bloemenhuide klonk de ingetogen stem van wijlen Anton Van Wilderode. Van zijn teksten werd gretig gebruik gemaakt en het publiek wist dat naar waarde te schatten. Ook de internationale boodschap van vrede en solidariteit kon op

bijval rekenen. Politiek onderdrukten uit Ierland, Kosovo en Koerdistan braken een lans voor het recht op tijdelijk verblijf. Een meisje uit Koerdistan vroeg Vlaanderen „niet zelfgenoegzaam te zijn in de pas verworven autonomie. Sluit uw ogen niet voor het leed in Europa en elders op aarde.”

Na het loslaten van vredesduiven werd *Die Stem* en het *Wilhelmus* „uit een oprecht Europees en internationaal gevoel van taal- en cultuurverbondenheid” gezongen. Op tekst van Jan Cornillissen werd naar de meerwaarde van België gepeild. „We moeten de staat hervormen, een ander land maken, een nieuw land.” Dat nieuwe land heeft heel wat werk voor de boeg. Want momenteel, zo klonk het over de weide, „is Antwerpen de vuilste stad die ik ken.” Een niet te onderschatten groep bedevaarders was het daar duidelijk niet mee eens. Het kon de op leeftijd zijnde VOS'er geen barst schelen. Zijn vlag stevig vasthoudend en fier als een glieter de Vlaamse Leeuw zingend, laadde hij zijn batterijen op. Het was goed geweest, zal hij gedacht hebben.

(evdc)

Annamarie Jorritsma: een goedlachse, maar uiterst scherpe politica.

Den Haag/Ljouwert - Elke maandagochtend zoeven maar liefst vijf ministeriële dienstauto's over de *Afsluitdijk* om één van de Friese ministers of staatssecretarissen op te halen en hen met kleding en loodgieterstassen vol ambtelijke stukken naar Den Haag te brengen. In de meeste gevallen wordt de reis huiswaarts pas op vrijdagavond aanvaard, na de wekelijkse ministerraad. Zo even voorbij Hoorn, in West-Friesland, begint vice-premier *Annamarie Jorritsma* (VVD) ruimer adem te halen, zo schrijft ze in haar *NRC-Handelsblad* gepubliceerde dagboek. „Vanwege rust, ruimte en stilte.”

SPRINGPLANK

Onderweg komt ze mogelijk minister van Landbouw *Hayo Apotheker* (D66) tegen, of staatssecretaris van Economische Zaken *Gerrit Ybema* (D66). Door de IJsselmeerpolders loopt de favoriete route van Onderwijsminister *Loek Hermans* (VVD) en staatssecretaris van Landbouw

Het nieuwe kabinet-Kok ging op de koffie bij de Koning, waarna het tijd was voor de familiefoto. Toen onze Friese medewerker het plaatje onder ogen kreeg, telde hij maar liefst vijf excellenties die wat met Friesland te maken hebben. Het lijkt wel dat Paars-2 door een Friese maffia is gefiltreerd.

◆ LANDUIT ◆

Geke Faber (PvdA), want zij wonen in het bosrijke zuidoosten van Fryslân.

De opvallende aanwezigheid van maar liefst vijf bestuurders uit Friesland in Paars-2 leverde hen in Den Haag op de dag van de installatie al de bijnaam van Friese maffia op. „Laat ze maar denken, da's mooi”, zegt vice-premier *Jorritsma* strijdlustig. En opmerkelijk is het, want Fryslân heeft nu meer ministers en staatssecretarissen dan kamerleden. En met deze samenstelling heeft Kok in één klap

zijn, want sommige Friese bestuursfuncties blijken een ideale springplank voor een carrière in Den Haag. Maar ook individuele kwaliteiten spelen hopelijk een belangrijke rol. Om die reden een korte omschrijving van het Friese kwintet.

GOEDLACHS

1. Minister van Economische Zaken en vice-premier *Annamarie Jorritsma* (VVD) woont in Bolsward. De eerste vrouwe-

niet de indruk wilde wekken dat ze Fryslân zou voortrekken. In dat laatste is ze goed geslaagd. *Jorritsma* maakte afgelopen jaar een kerst-CD met de bekende Friese zangeres *Anneke Douma*. *Jorritsma* zou, als de VVD ooit groter wordt dan de PvdA, de eerste vrouwelijke premier van Nederland kunnen worden.

BESTUURSNOMADE

2. Minister van Landbouw *Hayo Apotheker* (D66) woont in Lekkum tussen de koeien en de schapen. Eigenlijk geen Fries maar een Groninger, die trouwens ook al Frysk heeft geleerd. *Apotheker* is een carrière-burgemeester, een *bestuursnomade* zoals alleen Nederland die kent met z'n benoemde burgemeesters en Commissarissen der Koningin. Maar de fervente voetballiefhebber *Apotheker* is wel een noorderling in hart en nieren, die de belangen van het noorden nooit uit het oog verliest, al is ie nu dan minister voor heel Nederland. *Apotheker* was tot voor kort burgemeester van Leeuwarden en tevens de „grootste D66-burgemeester”, wat hem een gezaghebbende functie opleverde in de eigen partij. *Apotheker* verwierf nationale bekendheid bij de laatste twee Elfstedentochten en bij de herdenking van de op straat doodgeschotpte *Meinder Tjoelker* in september 1997, waarbij hij op voorbeeldige en persoonlijke wijze geëmotioneerd het hele land toesprak. Weet niet bijzonder veel van landbouw, maar dat schijnt geen probleem te zijn.

BIJKLUSSEN

3. Minister van Onderwijs *Loek Hermans* is natuurlijk amper een Fries. De VVD'er *Hermans* is afkomstig uit Limburg en werd al jong lid van de Tweede Kamer, waar hij vooral gezag verwierf als voorzitter van de parlementaire *paspoortencommissie*, die indirect enkele bewindslieden dwong tot aftreden. Was vier jaar burgemeester van Zwolle en vier jaar Commissaris der Koningin van Fryslân. Probeerde Fryslân bestuurlijk te vernieuwen, wat uitliep op frustratie en openlijke ruzie met *Hayo Apotheker*. Combineerde zijn laatste functie met tientallen bijbanen, waaronder voorzitter van de commissie *Studiefinanciering*.

Dat laatste bracht hem in beeld als minister van Onderwijs. *Hermans* werd nooit Fries met de Friezen; het wederzijds onbegrip werd nog het meest duidelijk bij de discussies over het half mislukte „volksfeest” Fryslân 500. Maar na acht jaar *Jo Ritzen* - de man die de Nederlandse universiteiten wilde verengelen - zal *Hermans* het snel beter doen. *Hermans* krijgt ook een beetje meer geld, maar moet eerst nog enkele gaten van enkele honderden miljoenen van z'n

'Friese maffia' in Paars-2

afstand genomen van het gehate etiket Randstad-kabinet, dat Paars-1 aankleefde. Overigens is niet iedereen gelukkig met het grote contingent Friezen. In Brabant is al ongerustheid ontstaan over de noordelijke leiding van het ministerie van Landbouw; dit in verband met de op handen zijnde en broodnodige sanering van de intensieve varkenshouderij...

Hoe het precies komt dat nu meer bestuurders uit Fryslân dan ooit in het kabinet zitten laat zich lastig omschrijven. Wat als een paal boven water staat is dat die bestuurders Fryslân dankbaar moeten

lijke vice-premier van Nederland is een goedlachse, maar uiterst scherpe politica. Hoewel niet uit Fryslân afkomstig spreekt zij vloeiend Frysk. Gaat gemakkelijk met mensen van alle rangen en standen om, met een voorkeur voor gewone lieden. Als minister van Verkeer en Waterstaat oogste zij lof voor haar wijze van opereren, terwijl de files toch nog even lang zijn en luchthaven *Schiphol* nog steeds dichtslibt. Maar *Jorritsma* kan nu eenmaal heel goed uitleggen hoe het komt dat zulke problemen zich niet in vier jaar laten oplossen. In Fryslân bestond de indruk dat *Jorritsma* in Den Haag vooral

Fryslan op zoek naar nieuwe commissaris

Van de zogenaamde Friese maffia zijn vooral *Jorritsma*, *Ybema* en *Apotheker* bestuurders waar Fryslân de komende jaren op zal letten, vooral ook omdat zij de voor Fryslân niet onbelangrijke departementen van Landbouw en Economische Zaken besturen. *Hermans* en *Faber* zijn meer inwoner van Friesland dan Fries; zij behoren tot de Nederlandse klasse van bestuursnomaden die voor hetzelfde geld in Noord-Brabant of Utrecht hadden gewoond. *Jorritsma* geldt - zeker na het terugtreden van *Frits Bolkestein* - binnen haar partij als gezaghebbend en mogelijk kandidaat-premier en is zich aan het ontpoppen als een onafhankelijke politica. Eigenwijs genoeg om tegen de waan van de dag en de heersende opinie in te gaan. Ze was kortom, een ideale kandidate geweest om *Loek Hermans* op te volgen als Commissaris der Koningin, als ze zelf geen grotere ambities had gehad.

TERPSTRA?

Die opvolging en die van burgemeester

Erica Terpstra bij haar eerste eedaflegging in 1977: wordt zij de nieuwe commissaris van de koningin in Friesland?

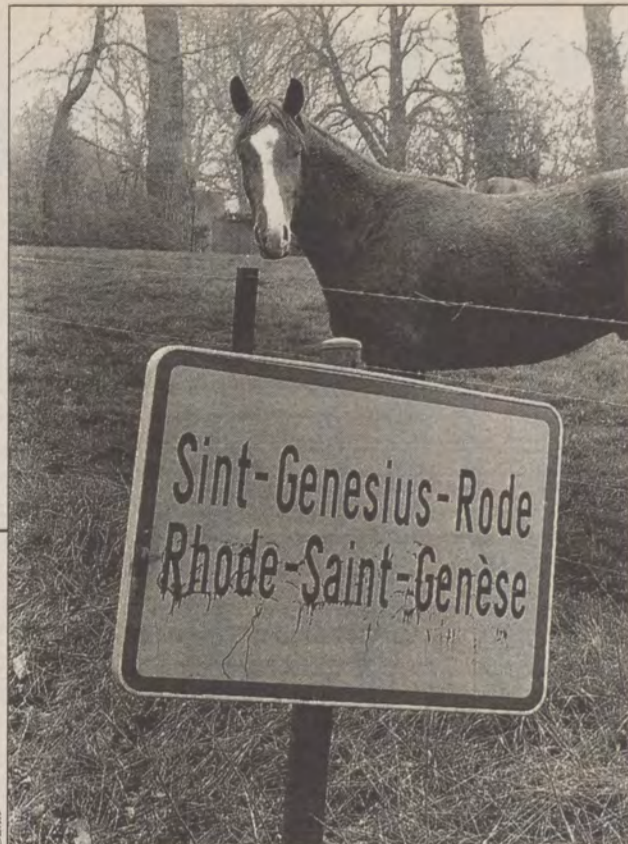
van Ljouwert is, zoals al eerder gezegd en geschreven, niet aan het volk maar aan koningin, kabinet en minister van Bin-

derlandse Zaken. De partij van *Jorritsma* claimt Fryslân sinds jaar en dag, temeer daar Groningen en Drenthe een PvdA-commissaris hebben. Belangrijk kanshebber voor de functie is voormalig zwemplooi en staatssecretaris van Sport *Erica Terpstra*. Of haar Friese achternaam en spreekwoordelijk enthousiasme voldoende zijn voor haar benoeming is nog maar de vraag. Het vroegtijdig uitlekken van haar kandidatuur via *Omrop Fryslân TV* heeft haar zaak mogelijk geen goed gedaan. Uit naam van het Friese volk mag wel een vertrouwenscommissie van Provinciale Staten kandidaten selecteren en interviewen, maar het kabinet heeft te allen tijde de vrijheid om van die voordracht af te wijken. Maar toch, de vertrouwenscommissie heeft op haar beurt de vrijheid en mogelijkheid om louter Friezen op haar voordracht te zetten. En met vijf „Friezen” in het kabinet zou een Friese Commissaris der Koningin een vanzelfsprekendheid dienen te zijn.

(opf)

Drie vakantieprikkers

◆ SAMENLEVING ◆

Frankrijk is patriottische heldenverering de regel.

In Les Eyzies de Tayac hebben ze nog een stap verder gezet. Daar luidt het opschrift „mort pour la civilisation” (*gestorven voor de beschaving*). Op een bronzen plaat een „poilu” zijn bajonet in het lijf van een uiteraard Duitse arend; let wel, niet in een hakenkruis. De Duitsers, niet zozeer de nazi's, verpersoonlijken dus de barbarij. Nog een geluk dat de Fransen de *Beschaving* zo goed verdedigd hebben...

Karel Jansegers

Binnenkort ook in West-Vlaanderen 'Randgevallen'?

7

voorganger dichten. Hermans blijft in Fryslân wonen in het chique Beetsterweach.

VERADEMING

4. Staatssecretaris van Economische Zaken Gerrit Ybema (D66) mag zich in het buitenland „minister van Buitenlandse Handel” noemen. Ybema is afkomstig uit Skettens, waar zijn vader in vee handelde. Friestalig van-huis-uit en nooit te beroerd om zich even in te spannen voor Friese belangen. Behaalde ook successen waar hij publicitair aandacht voor vroeg, omdat dat op dat moment „niet in het belang van de zaak” was. En daarmee is hij een verademing tussen de haantjes en „pitspoezen” (dixit CDA-kamerlid Hans Hilten) van het Binnenhof. Gerrit doet wat gedaan moet worden en staat ontspannen in het leven. Was voorzitter van de kamercommissie voor Financiën en bedenker van de „fiscale zônes” voor de grote investeringen in regio's met een economische achterstand en hij spande zich in voor de redding van de Fryske tillefyzje. Als staatssecretaris is Ybema nu verantwoordelijk voor het regionaal economisch beleid en voor de uitvoering van het rapport-Langman, dat miljarden-investeringen in Noord-Nederland bepleit. Omdat de financiering van „Langman” slechts gedeeltelijk is geregeld gaat de komende jaren veel aandacht uit naar Ybema en zijn minister Jorritsma.

NIEUW FLINKS

5. Staatssecretaris van Landbouw Geke Faber (PvdA). Maakte ooit furore als laatste voorzitter van de *Rooie vrouwen*, die zichzelf afschaften daar de emancipatie zo goed als voltooid heette te zijn. Faber is daar zelf wel een voorbeeld van. Van burgemeester van groeigemeente Zeewolde is ze nu staatssecretaris van Natuurbeheer en Visserij geworden. Van geen van beide weet ze veel af, wel van Ruimtelijke Ordening. De indruk bestaat dat ze pas in beeld kwam toen formatier Ad Melkert naarstig op zoek ging naar vrouwelijke kandidaat-bewindslieden. Faber is voor de duivel niet bang en lijkt een prototype van *nieuw flinks*, een generatie voormalige idealisten en hippies, die zich eenmaal op het pluche ontpoppen als „machers”, die zich hard en zakelijk opstellen en de door henzelf bestreefde inspraak maar lastig vinden. Faber woont in Zandhuizen in Weststellingwerf, dat gedeelte van Fryslân waar een Saksische minderheid woont. Maar Faber spreekt helaas Frysk noch *Stellingwarfs*, maar enigszins geaffecteerd Nederlands.

Onno P. Falkena

Een mens is geneigd te denken dat de problemen waar hij het hele jaar door mee te maken krijgt, zo vriendelijk zullen zijn tijdens de vakantie te vervagen. Niets is minder waar. Ook de nationaliteitsvraagstukken bleven ons voor de voeten lopen. Het waren slechts kleine prikkers maar ze verwijzen naar grote achtergronden.

1. TE GOED TER TALE

Tweetalige Belgische ambtenaren bestaan, zelfs Waalse. Wij kennen er zo een, een volmaakt tweetalige Waal, uit Waalse ouders in Vlaanderen (inwijkelingen) geboren, Nederlands onderwijs gevolgd, met een Walin getrouwd, wonend in Brussel, denkend en voelend als een Waal. Hij werkt voorbeeldig in een tweetalige staatsinstelling. Onlangs stelde hij zich kandidaat voor een aanzienlijkere en beter betaalde overheidsbetrekking binnen het Waalse Gewest. Nederlands is daar voor niets nodig. Integendeel, de man werd, met name door hoge PS-pieten, geweigerd omdat hij *tweetalig is*. Alleen eentalige Walen zijn in hun ogen betrouwbaar, tweetalige zijn verdacht. Ze zouden eens de beweegredenen van de andere landgenoten kunnen begrijpen of tenminste verstaan.

2. VLOMS WORDT FRANS

Er is in dit blad al te doen geweest over de feitelijke taalfaciliteiten die Walen langs de Brabantse taalgrens genieten: en mengsel van Waalse arrogantie met Vlaamse ruggengraatloosheid. Een wandeling langs de Leie leerde ons dat het *langs de West-Vlaamse taalgrens* niet veel beter gesteld is. Naar buiten uit verloopt alles officieel-eentalig, volgens het boekje. Maar bv. het straatbeeld in het stuk Mene ten zuiden van de Leie is tweetalig tot eentalig Frans. En er wordt veel Frans gesproken. Alleen door „Fransen”? Dat de kern van Mene zoveel Vlaamser is willen we hopen. Wervik (niet Wervicq-Sud!) ziet er wat Vlaamser uit. Maar toch! We gingen er een winkel binnen en werden in het Frans aangesproken. Dat zijn dus twee grensplaatsen vlak bij Frans-Vlaanderen. Zij zouden hun Vlaams karakter complexloos kunnen uitstralen. De rol van verzorgingscentra die zij zeker ook voor een aantal Frans-Vlamingen vervullen zou voor dezen een versterking kunnen betekenen van hun taal en zelfvertrouwen. Daarvoor ware het echter nodig dat de opschriften duidelijk Nederlands zouden zijn en dat klanten eerst in het Nederlands aangesproken worden. Dan weten ze waar ze staan. Het omgekeerde gebeurt. Het ziet er naar uit dat daar een sluipende verfransing aan het woekeren is. En eenmaal dat de feitelijke toestand overwegend Frans is, volgt de politiek-juridische bekrachtiging van het voldongen feit na

korte of lang tijd. Leren de West-Vlamingen dan niet uit de lotgevallen van de Brabantse randgemeenten?

3. BESCHAAFD

Ook wij hebben de zomervakantie benut om de vaderlandse bodem even te verlaten. Het lot voerde ons naar *Les Eyzies de Tayac*, een onaanzienlijk dorp in de Périgord.

Zoals alle gemeenten die in twee wereldoorlogen mannen verloren hebben, heeft Les Eyzies een oorlogsmonument(je).

Er ware een heel opstel te schrijven over uitzicht, toon en tekst van zulke monumenten. In Groot-Britannië houdt men het meestal bij de nuchtere vaststelling „killed in action” (*gedood bij het werk, al vechtend*). Vele gedenktekens in België zijn gewijd „aan onze helden” of vermelden „mort pour la patrie” (*gestorven voor het vaderland*). Ook in

De laatste zitjes voor Straatsburg

Nog welgeteld 10 autobuszitjes zijn vrij voor de WIJ-reis naar Straatsburg. Lezers die er op woensdag 16 en donderdag 17 september bij willen zijn om Euro-parlementslid Jaak Vandemeulebroucke in Straatsburg uit te wuiven kunnen zich tot maandag 7 september, tot 10u., inschrijven bij onze redactie. Telefonisch: 02/219.49.30. Schriftelijk: Red. WIJ, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel of via fax: 02/219.97.25. Nog even herhalen dat de reis (het verblijf,

het uitgebreid avondmaal, het ontbijt, een gedeelde tweepersoonskamer) 3.500fr. kost. Wie een eenpersoonskamer wenst betaalt 4.340 fr.

BELANGRIJK!

Wie beslist om mee te gaan stort vandaag het gepaste bedrag op rek. nummer 424-6071331-24 van EVA, Wiertzstraat 02H357 te 1047 Brussel met vermelding WIJ-reis. Het volledige programma van de reis wordt de deelnemers toegestuurd.

WIJ

De regionale VU-krant

Op zondag 6 september wordt de Gordel 18 jaar! Voor de 18de keer al gordelt Vlaanderen door de prachtige groene omgeving van zijn hoofdstad. Iedereen wordt verwacht om deze verjaardag mee te vieren.

De grootste sportievelingen kunnen zich opnieuw uitleven tijdens de fietstocht van 100 kilometer door 18 groene, Vlaamse gemeenten rond Brussel. Wandelen of rustig fietsen kan ook. Dat maakt van de Gordel een ideale

Om de Vlaamse Rand is het te doen, daarom werd de Gordel uitgevonden. familie-uitstap. Dit sportief, ontspannend evenement, wordt door Radio 2 en TV1 op de voet gevolgd.

Rik Dedapper 85!

Morgen vrijdag 4 september wordt onze medewerker Rik Dedapper 85 jaar. Onze redactie maakt van de gelegenheid gebruik om deze trouwe medewerker te feliciteren met zijn feestdag. WIJ wil Rik ook danken voor de bereidwilligheid die hij sinds jaren aan de dag legt om onze lezers te waarschuwen voor de meer en meer uit de hand lopende land- en tuinbouw. Maar Rik wijst hen ook op de mogelijkheden van de alternatieve teeltmethoden die hij als geen ander heeft bestudeerd en met succes heeft toegepast. Dat dit niets met retro te maken heeft, bewijzen de velen in Vlaanderen en in Nederland die dagelijks dankbaar gebruik van de talrijke boeken die Rik over deze problematiek heeft samen gepend. Rik was werkelijk een pionier!

BEZIGE BIJ

Rik blijft, ondanks het feit dat hij met de ongemakken van het leven te kampen krijgt, een bezige bij. Van veel lezers, o.m. van ons weekblad, krijgt hij regelmatig vragen voorgelegd die hij dan steeds nauwgezet beantwoordt. Ontelbaar zijn de lezingen die hij ten

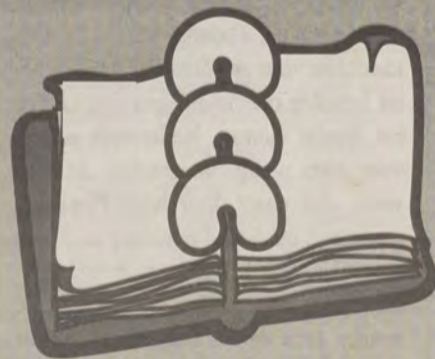

beste gaf, net als de artikelen die hij schreef. Vandaag nog levert hij, samen met een medewerkster, informatie vanuit zijn *Centrum voor Onderzoek en Voorlichting Biologische Teeltmethoden* (COVOBIT).

Waarom Rik het (nog) allemaal doet, heeft vandoen met zijn levensdoel: bewijzen dat voeding gezond en kwaliteitsvol kan geteeld worden zonder de aanwending van chemische of andere schadelijke middelen. Rik put die kracht uit zijn liefde voor de mensen. Voor de Vlaams-nationalist die hij altijd is geweest, is dit een vanzelfsprekende levenshouding.

Na jarenlang experimenteren en onderzoek in zijn veel bezochte proeftuin te Geel is Rik uitgeweken naar (9500) Geraardsbergen waar hij in een serviceflat van *De Mareta* (bus 357) aan de Grote Weg 27 woont. Rik laat weten dat hij het wel stelt en dat lezers met vragen over biologisch tuinieren en aanverwanten nog steeds welkom zijn.

Maar vandaag sturen we welgemeende wensen naar Rik en wensen hem nog veel dappere jaren toe!

OOST-VLAANDEREN

Zo. 6 sept. LEDE: 10de VU-barbecue in zaal Hofsmeer te Impe. Aperitief om 12u. Inkom 400 fr. Org.: VU-Lede.

Zo. 6 sept. LEBBEKE: Mossel-festijn t.v.v. 't Wielebelleke. Van 11u.20 tot 20u. in zaal Ons Huis te Lebbeke. Keuze uit mosselen, koude vis- en vleeschotel. Org.: VU-Lebbeke.

Vr. 11 sept. DENDERLEEUV: Optreden van de groepen Peevish en Shoq. Vanaf 20u. in Kantine De Standaard. Gevolgd door fuif met discobar. Org.: VUJO-Denderleeuw i.s.m. JC Riva.

Zo. 13 sept. GENT: Arrondissementeel Braadfeest. in Chalet Pic-Nic, Gentse Watersportbaan/Griendijk 1. Org.: VU-arr. Gent-Eeklo. Info en inschrijving: 09/223.70.98 - fax 09/223.71.87.

Wo. 16 sept. GENT: Seniorenacademie Gent bezoekt Museum Dr. Guislain, o.l.v. prof. E. Evrard. Afspraak om 14u.15 aan de ingang van het museum. Rondleiding start om 14u.30. Inkom 50 fr.

Za. 26 sept. DESTELBERGEN: Busuitstap naar Veurne en Bachten de Kupe. Met o.m. rondleiding in Veurne, bezoek aan het kasteel van Beauvoorde en Diksmuide. Deelnamprijs: 1.000 fr. Voor info i.v.m. opstapplaatsen en inschrijvingen: R. Kerckaert, tel. 228.35.46. Org.: Dr. J. Goosenaertskring, VTM en VU-Destelbergen-Heusden.

Vr. 9 okt. DESTELBERGEN: Vlaams vis- en mossel-feest. Vanaf 19u.30 in zaal Berghine, Destelbergen-dorp. Deelnamprijs 450 fr. Vanaf 22u. gezellig samenzijn. Org.: VU-Destelbergen-Heusden.

Wo. 21 okt. GENT: Water: zegen en vloek. Voordracht door ere-senator Michel Capoen. Om 14u.30 in de crypte van de Uilenspiegel, Korte Kruisstraat 3. Toegang 50 fr. Org.: Seniorenacademie Gent.

Za. 31 okt. GENTBRUGGE: 4de Fototentoonstelling van de Dr. Jozef Goos-

senaaertskring. Tot 6 november in de polyvalente zaal van het Dienstencentrum, Braemkasteelstraat 34-45. Gastfotografe: Hilde Braet.

WEST-VLAANDEREN

Za. 5 sept. ROESELARE: Cultuurmarkt. Vanaf 14u. Beiaardconcert, opbouw van de gerenoveerde kiosk. Van 14u.30 tot 18u.: opening cultuurmarkt, aankomst Reuzenfamilie, doorlopend animatie en infostanden door 50 Roeselaarse culturele verenigingen.

Zo. 6 sept. ROESELARE: Met VU-Roeselare naar de Gordel. Vertek om 6u.45 aan de kerk van Oekene. Inschrijvingsgeld (bus inbegrepen) 300 fr. Inschrijven (zo vlug mogelijk) en info bij Marc Declerck (051/24.07.28).

Ma. 7 sept. ROESELARE: VVVG-seniorenclub Roeselare bezoekt het Mergelyncmuseum te Ieper. Samenkomst om 14u. op de Grote Markt te Ieper. Inschrijven bij Jef Heyndrickx, tel. 051/24.15.11.

Wo. 9 sept. BRUGGE: Voordracht met diamontage door Oswald Van Ooteghem over „Dwars door Canada”. Om 15u. in de Magdalenazaal, Viollerstraat 7 te Brugge. Deuren om 14u. Na de voordracht is er koffietafel voor wie dit wenst. Org.: VVVG-Brugge-Zuid.

Do. 10 sept. BRUGGE: Wandeling in Oostende met VVVG-Brugge-Zuid. Afspraak om 10u. in Duin en Zee. Om 12u. lunchtijd met tussendoor optreden van D. Haghebaert.

Ma. 14 sept. BRUGGE: Dagtrip met VVVG-Brugge naar Planckendaal. Vertrek rond 8u. station Brugge tot Mechelen (9u.30). Van daaruit per boot (om 10u.) naar Planckendaal. Deelnamprijs (trein, boot, inkom + gids) 610 fr. Inschrijven vóór 13/8 bij Joriska (050/34.19.74 of 050/55.15.23).

Do. 17 sept. BRUGGE: Voordracht door Bob Warner over „Brugge bevrijd”. Om 20u. in De Gulden Spoor, 't Zand 22. Org.: Informativa vzw.

Zo. 18 sept. ROESBRUGGE: N.a.v. Boerenkrijgherdenking. Om 19u. hoogmis in de St.-Martinuskerk, gevolgd door inwijding marmeren gedenkplaats ter nagedachtenis van de vrijwilligers, de brand en de wederopbouw van het dorp. Gelegenheidsstoepspraak door R.A. Blondeau, gevolgd door receptie.

Wo. 23 sept. BRUGGE: Martin Formesyn over „Brugse wandtapijten”. Om 15u. in de Magdalenazaal, Viollerstraat 7 te Brugge. Deuren om 14u. Na de voordracht is er koffietafel voor wie dit wenst. Org.: VVVG-Brugge-Zuid.

De VU op de VRT

Dopingsperikelen in het wielervedijde, pasjes-toestanden in het voetbal, ondeskundigheid en amateurisme bij heel wat sportbonden (cfr. Euro 2000), „nationale” sportfederaties die weigeren om zich aan te passen aan de nieuwe staatsstructuren...

Vlaams volksvertegenwoordiger *Kris Van Dijck* en VU-schepen *Jos Bex* uit Herent ontvouwen een gedurfd en toekomstgericht strategisch VU-plan voor een levenskrachtig Vlaams sportbeleid.

Gezond sporten in Vlaanderen. Op dinsdag 15 september omstreeks 23u.20 op TV1.

WIJ

Alternatieve IJzerbedevaart

Zondagmorgen vond een zwaar verkeersongeval plaats op de E40, iets voorbij Gent, richting Brugge. Aangezien de file geen meter opschoof, verlieten de meeste chauffeurs hun wagen. Ongeveer een derde van de chauffeurs bleek op weg naar Diksmuide. Zo zagen we een groepje o.l.v. Walter Luyten uit een busje stappen. Iets verderop deelden enkele KVHV'ers een auto. Nog wat verder zagen we professor Eric Defoort met Gents VU-schepen Decaluwé een praatje maken. En daartussen nog heel wat auto's met een VL-zelfklever, een leeuwenwimpeltje of een raamaffiche van de bedevaart. Van enkele orthodoxe joden veronderstelden we dat ze misschien abonnees waren van Louis Davids, de flamingante uitgever van het *Belgisch-Israëlitisch Weekblad*. Tot we hun Engelse nummerplaten opmerkten ... Ere-senator Luyten had ondertussen een wagen opge-

merkt met een Zwitserse nummerplaat. De chauffeur werd meteen geïnterpelleerd. Of hij die Columberg soms kende? Neen. De brave man bleek een Vlaming te zijn die al dertig jaar in Zwitserland woont. Maar de Vlaamse ergernis over het Columberg-rapport was wel tot in het Alpenland doorgedrongen, zo verzekerde onze "file-genoet".

Aangezien aan het verkeersprobleem geen einde leek te komen én de bedevaart bijna zou beginnen, werd door iemand gesuggereerd om op de E40 dan maar een alternatieve bedevaart te houden. Gelukkig werd toen net een rijstrook vrijgemaakt. De vergelijking tussen de dodenvelden aan de IJzer en onze moordende autosnelwegen van vandaag ware misschien net iets te morbide geweest ...

(pdz)

UIT DE REGIO

WAT, WAAR EN WANNEER?

100 km fietsen

Vertrekplaats: Sint-Genesius-Rode, Dilbeek, Zaventem, Overijse (tussen 7 en 10u.).

50 km fietsen

Vertrekplaats: Sint-Genesius-Rode, Zaventem, Overijse, Dilbeek (tussen 8 en 14u.).

25 km fietsen

Vertrekplaats: Dilbeek, Overijse, Zaventem, Sint-Genesius-Rode (tussen 8 en 14u.).

Mountainbike

Vertrekplaats: Overijse (tussen 8 en 14u.).

28 km wandelen

Vertrekplaats: Sint-Genesius-Rode, Zaventem, Wezembeek-Oppem (tussen 7 en 10u.).

14 km wandelen

Vertrekplaats: Sint-Genesius-Rode, Dilbeek, Zaventem, Overijse, Wezembeek-Oppem, Kraainem (tussen 8 en 14u.).

7 km wandelen

Vertrekplaats: Sint-Genesius-Rode, Zaventem, Dilbeek, Overijse (tussen 8 en 14u.).

☞ *Meer info: Gordelsecretariaat, Dorpsstraat 43, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel. 02/380.44.44.*

VLAAMS-BRABANT

Za. 19 sept. OUD-HEVERLEE: Herfstbarbecue van VU-Oud-Heverlee. Van 17 tot 20u. in Don Bosco, Waversebaan. Deelname: 350 fr., -12|. 200 fr. Met schaaap aan 't spit enz...

Za. 19 sept. MACHELEN: Laatzomeretentje. Van 17 tot 22u. in café-feestzaal De Rode Leeuw, Brounstraat 1. Ook op 20/9 van 11u.30 tot 15u. Org.: VU-Machelen.

Di. 22 sept. STROMBEEK-BEVER: Debat „Nieuwe Politieke Cultuur: Noodzaak of Spielerei?" met Bert Anclaux (VU-ID21) en Hans Bonte (SP). Om 20u. in CC Strombeek-Bever. Ingang 50 fr. Org.: VVB-Grimbergen.

Za. 10 okt. LEUVEN: Nationale conferentie: De Koerden, een volk zonder staat. Om 9u. in het Maria-Theresia-college, KU-Leuven, Grote Aula, Sint-Michielsstraat 6. Info over programma en gast sprekers: Koerdisch Instituut vzw, tel. 02/230.89.30, fax 02/231.00.97.

LIMBURG

Zo. 6 sept. GENK: Jaarlijks tuin- en braadfeest, met streepje muziek. Vanaf 16u. in Restaurant Sint-Maarten, Stationsstraat 13 te Genk. Deelname 400 (200) fr. Inlichtingen en inschrijvingen bij Riga Geurts, 089/35.64.18 (19-21u.) en bij Hugo Olaerts, 089/35.32.83 (10-12 en 17-18u.). Org.: VU-Genk.

Za. 12 sept. BREE: Jaarlijks varkensfeest (barbecue) van VU-kanton Bree. Vanaf 20u. op het erf van Jef en Maria Neyens, Keyartstraat 19 te Tongerlo-Bree. Inschrijvingen: Erwin Duhain, 089/463.461.

Zo. 13 sept. HASSELT: Exclusieve Brunch van VU-Hasselt. In de Catharinazaal, N. Cleynaertsiaan te Hasselt. Vanaf 10u. Deelname: volw. 400 fr., -12 jaar 250 fr. Info en inschrijvingen: Frieda Brepoels, 011/23.70.36.

ANTWERPEN

Vr. 11 sept. EDEGEM: Bezoek aan een waaier van Antwerpse binnenkoertjes, binnenhoven en steegjes. Samenkomst om 14u., Ossenmarkt, voor stadswandeling. Deelname 100 fr.p. Org.: FVV-Edegem.

Zo. 13 sept. EDEGEM: FVV-Edegem wandelt t.g.v. Monumentendag. Samenkomst aan het oud-gemeentehuis in Edegem om 14u.

Ma. 14 sept. EDEGEM: Journalist Paul Muys over zijn boek „De gebroken rijstkom" en aansluitend over China gisteren en morgen. Om 20u. in zaal De Schrans, Molenveldlaan 4. Inkom, leden

100 fr., niet-leden 150 fr. Org.: Culturele Kring en VTB-VAB Edegem.

Wo. 16 sept. TURNHOUT: Marc Platel over „Brussel en de Vlaamse Rand: Van onsi!". Om 20u. in De Warande. Gratis Inkom. Org.: Vlaamse Kring Turnhout i.s.m. VCLD. Info: 014/41.45.79.

Wo. 16 sept. BERCHEM: FVV-Berchem bezoekt St.-Pauluskerk te Antwerpen. Samenkomst aan de kerk om 13u.50. Rondleiding start om 14u. stipt. Inschrijving verplicht (100 fr.) bij bestuursleden vóór 10/9. Mannen ook welkom.

Zo. 20 sept. BERCHEM: Open Ateliers. Bezoek bij jonge kunstenaars thuis en een verrassend stukje Antwerpen-Zuid. Vertrek tussen 14 en 16u. aan VU-secretariaat, Paleisstraat 133 Antwerpen. Bijdrage: 50 fr. Org.: Vlaamse Kring Berchem.

Ma. 21 sept. MERKSPLAS: Hugo Olaerts om: De fiscus mag niet discrimineren! Om 20u. in zaal Parochiecentrum, Leopoldstraat 10 te Merksplas. Org.: Vlaamse Kring Noorderkempen.

Vr. 25 sept. LIER: Om 20u. in het Vlaams-Nationaal Centrum, Berlaer: een informele gespreksavond met Lionel Vandenberghe over de voorbije en de volgende IJzerbedevaart en zo meer... Org.: VNC en VOS-Lier. Info: Marc Hendrickx (015/27.22.01).

Vr. 25 sept. SCHOTEN: Vlaams-ers Poëziefestival. Met Rita Ann Higgings, Patrick Galvin, Miriam Vanhee en Lucienne Stassaert. Muzikale omlijsting: Hilda Van Eyk (harp). Artistiek directeur: Beatrijs Van Craenenbroek. Om 20u. in CC Schoten. Org.: FVV-prov. Antwerpen.

Za. 26 sept. EDEGEM: Etentje van FVV-Edegem in het teken van de moole rels naar Engeland. Nieuws volgt.

Zo. 27 sept. KASTERLEE: Vlaams-ers Poëziefestival. Met Rita Ann Higgings, Patrick Galvin, Miriam Vanhee en Lucienne Stassaert. Muzikale omlijsting: Hilda Van Eyk (harp). Artistiek directeur: Beatrijs Van Craenenbroek. Aperitiefpoëzie om 10u.45 in Hof en Rielen te Kasterlee. Org.: FVV-Prof. Antwerpen.

Zo. 4 okt. DESSEL: Mosseldag. Van 11u.30 tot 15u. en van 16u.30 tot 20u. in de Kristoffelzaal te Helde. Inschrijven bij Kris Van Dijck, Biezenstraat 28, tel-fax 014/37.24.54.

Vr. 16 okt. EDEGEM: Familiekwis met Bob Bolsens. Om 20u. in de Kleine zaal, Eizenhof, Kerkplein Edegem-Elsdonk. Inschrijving tot 10/10 per ploeg van 6 tot 8 pers. Info: Katelijne Wesenbeek (03/449.14.51). Org.: Culturele Kring Edegem.

Voeren al 35 Jaar Vlaams

Voeren behoort sinds 1963, bij de vastlegging van de taalgrens, voorgoed bij Vlaanderen en dat heuglijk feit zal ook gepast gevierd worden tijdens de jaarlijkse septemberkermis van Moelingen. De festiviteiten worden georganiseerd door het feestcomité 'De Stoot' en zullen doorgaan in een feesttent op het Moelingse kerkplein.

Op zaterdag 5 september begint om 20u.30 een jubileumbal t.g.v. 35 jaar Voeren-Vlaanderen. Naast tal van

Vlaamse vedetten en politici zal ook 'Universel Ensemble', één van Limburgs bekendste orkesten, van de partij zijn. Op zondag 6 september luistert het Hasselts Kamerkoor een eucharistieviering op en daarna kan bijgepraat worden op het Fruhshoppen. Om 14u. zal dan een muzikale optocht door de straten van Moelingen trekken. 's Avonds is er, zoals ook op maandag 7 en dinsdag 8 september een dansavond. Iedereen is van harte welkom.

Winnaars 11 juli-wedstrijd

Volgend jaar zal WIJ zijn jaarlijkse 11 juli-wedstrijd iets gemakkelijker moeten maken. Waren er vorig jaar nog bijna 50 juiste inzendingen, dit jaar wisten net geen 20 mensen de juiste oplossing te vinden. De tien namen die u moest vinden waren Raskin, Zielens, Okkers, Nimmegeers, Ingeborg, Elckerlyc, Tanghe, Jommeke, Elias en Ray. Het tienletterwoord dat u daarna kon vormen was IJZERTOREN.

Krijgen binnenkort een schrijfset in hun brievenbus: Maurice Passchyn (Meise), Jos Claesen (Bilzen), Herman Neuker-

mans (Erembodegem), Jan Lenaerts (Wilrijk), Marcel De Cauwer (Ekeren), J. Vandeplass (Zichem), Erik Decoster (Dudzele), Wim Vangermeersch-Deruy (Herde-Stad), Fam. Vandeweerd-Librecht (As) en Heidi De Craen (Londerzeel). Krijgen binnenkort een boekenpakket thuisbezorgd: Jozef Vermoesen (Brussel), Albert Panis (Bilzen), Frans De Leeuw (Sint-Amans), Jan Van Born (Bornem) en Frank Hoffer (Kessel-Lo).

Aan de andere puzzelaars: volgend jaar meer geluk toegewent!

Izegems zomerfeest opnieuw voltreffer

Tijdens het weekeinde van 29 en 30 augustus jl. was het weer feest in Izegem. De verenigingen van het Vlaams Huis hadden alles op alles gezet om een brede waaier van activiteiten aan te bieden.

Op zaterdag werden de voorrondes van het minivoetbaltornooi georganiseerd. 's Avonds was er opnieuw „de Vlaamse Zomernacht", een grootse fuif van VUJO-Izegem. Meer dan 500 aanwezigen gingen uit de bol op de tonen van het plaatselijke groepje *LBS Emelgang*, DJ V-MAX en een gast-DJ van Studio Brussel. Bekomen van de decibels kon de volgende morgen met een aperitiefwandeling, om daarna aan te schuiven voor een eefestijn. Het Izegems kamerlid Geert Bourgeois mocht de tweede VZF-trofee (*Vaamse Zomerfeestfanaat*) uitreiken, deze keer aan Carina Cloet en Geert

Schelpen. De jongsten konden zich ondertussen laten schminken en zich amuseren op het springkasteel. De eindrondes en de finale van het minivoetbaltornooi, „Schijf je rijk" en een gezellig samenzijn sloten het feestweekend in Izegem af.

(kh)

GEPENSIONEERDE
BINNENHUISCHILDER NEEMT
NOG WERK AAN.
350 FR. P/U + BTW,
ENKEL ERNSTIG WERK. DOST.VL.
VOOR CONTACT: REDACTIE WIJ

Dirk Brossé ontvangt 11de Torenwachtersprijs

Zaterdag 14 november 1998 om 14u.30 reikt de Dr. Jozef Goossenaertskring Gentbrugge-Ledeberg de 11de Torenwachtersprijs uit aan componist/dirigent Dirk Brossé uit Heusden.

Sedert 1985 gaat de Torenwachtersprijs jaarlijks (op 1993 en 1994 na) naar wie zich sociaal-cultureel verdienstelijk heeft gemaakt voor Vlaanderen en heeft bijgedragen tot de uitstraling van Vlaanderen in het buitenland. In het verleden ontvingen Jef Demedts, Ada Deprez, Tine Ruyschaert, Rudolf Werthen, Jo De Meyere, Erika Pauwels, Peter Ritzen, Nolle Versyp, Eric Defoort en Ronald Ergo de Torenwachtersprijs. Dirk Brossé krijgt dit jaar de prijs voor zijn bijzon-

dere verdiensten als Vlaams componist/dirigent en voor de promotie van Vlaanderen in het buitenland.

Tijdens de overhandiging verzorgt Tine Ruyschaert de laudatio.

Een muziekensemble, bestaande uit beroepsmusici die vertrouwd zijn met het werk van de laureaat, luistert de plechtigheid op. Tot slot biedt eresenator Oswald Van Ooteghem een receptie aan.

De plechtige uitreiking van de 11de Torenwachtersprijs heeft plaats in de trouwzaal van het Dienstencentrum Gentbrugge, Braemkasteelstraat 29-45, 9050 Gentbrugge.

Info: Lieve Robert, Weverboslaan 26, 9050 Gentbrugge, 09/231.19.41.

Iedere Vlaming voelt zich "thuis" in zijn

VOERSTREEK

Ontdek Vlaanderen van Overmaas met deze nieuwe fietskaart.

Prijs: 280 fr. + 50 fr. verzending.

Bestel nu door storting op nr. 000-0175717-50

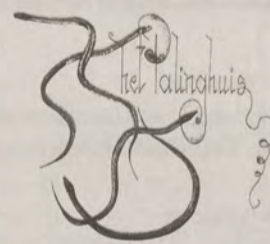
V.V.V. "De Voerstreek, Kerkplein 216, 3798 'S Gravenvoeren. Tel. 04-381.07.36 Fax. 04-381.21.59

U vindt er het hoogste punt van Vlaanderen: 287,5 m!

Brood- en banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALITEIT
VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

*De familiezaak met traditie
sedert 1910*

Marleen en Annemie Pauwels

*Cude Brugstraat 16
9200 (Schoonaarde) Dendermonde
Tel. 052/42.32.46*

Afhalen van pallinggerechten mogelijk

Openingsuren: van maandag tot en met donderdag:

12 uur tot 14.30 uur - 18 uur tot 21.30 uur

Zaterdag: 18 uur tot 22 uur

Zondag: 12 uur tot 21.30 uur

Verlofperiode: de maand december

10 km Brugge/Oostende
Hotel DE STOKERIJ
Oudenburg tel. 059/26.82.97
fax 059/26.89.35

CUPIDO ROMANTICA: 1 overnachting in luxe kamer met dubbele whirlpool, fles champagne, Gastromenu met kreeft. 5.800 fr. p.p. Extra nacht 2.400 fr. p.p.

ARR. JAN BREYDEL: 2 overnachtingen in luxe kamer met douche, 1 x gastro-menu, 1 x 4 gangenmenu 6.400 fr. p.p.

Steeds ontbijt tot 12 u.1 kamer beschikbaar tot 15 u.

Gratis fietsen en routes. Sauna beschikbaar.

Alle voorzieningen voor rolstoelgebruikers.

Zie ook teletekst Eurosport!

E-mail: Hotel De Stokerij@flanderscoast.be.

Vakantiehuis 'Aan de Bosrand' Voeren (Teuven)

*prachtig gelegen
vlakbij de abdij van Sinnich
temidden van een ongerept natuurkader
week/midweek/weekend
keuze uit woning voor max. 4 of max. 6 personen
zèér interessante prijzen*

Inlichtingen en reservatie:
Anna Frissen
04/374.12.15

Wenst U meer informatie over de
advertentiemogelijkheden
in WIJ?

Bel dan vandaag nog naar

Els Decoster

op het nummer 02/481.78.59

VLAAMS-NATIONAAL
WEEKBLAD

Een uitgave van het
Vlaams Pers-, Radio- en
TV-instituut v.z.w.

Hoofdredacteur:
Maurits Van Liedekerke

Redacteuren:
Eric Van de Castele
Geert Vranken

Secretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van
abonnementen en redactie
op rekeningnummer
435-0272161-59 van WIJ,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel.

Tel. 02/219.49.30

Fax 02/219.97.25

E-mail

redactie@vpri.be

Jaarabonnement 1.800 fr.

Los nummer 35 fr.

Dit nummer werd dinsdag

j. l. om 14 u. afgesloten.

**Verantwoordelijk
uitgever:**

Bert Anciaux
Barrikadenplein 12
1000 Brussel

Reclameregie:

Decom
Gossetlaan 30
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02/481.78.59
Fax. 02/481.78.82

DEZE WEEK IN KNACK

<http://www.knack.be>

POLITIEK DE DROOM VAN BERT ANCIAUX

"Ik zal de Volksunie nooit chanteren, maar ik zal ook ID21 nooit loslaten. Ik zie niet dat de liefde tussen de Volksunie en mij bekoelt, integendeel. Maar ID21 is een kind van mij, en welke vader of moeder laat zijn kind in de steek?" Na negen maanden van onderhandelen geeft Bert Anciaux uitleg over de inhoud en de structuur van de alliantie tussen Volksunie en ID21. "Ik kan wel begrijpen dat er veel bezorgdheid is. Maar ik zou niet geloven mocht men me zeggen: dat trekt hier op niets." Een gesprek.

WETENSCHAP ONZE ANGST VOOR KLONEN

De wetenschap schat dat ze over ongeveer vijf jaar mensen zal kunnen klonen. Hoe ver staat het onderzoek? Waartoe worden de kloningstechnieken nu al aangewend? Waarom komt er gegarandeerd ruzie over de octrooien? En waarom neemt de wetenschap zo'n brede bochten rond de ethische kwesties, terwijl er toch niet zoveel tijd overblijft? Moet de mens voortaan maar een copyright op zichzelf en zijn nageslacht nemen? De angst van de mens voor het verlies van zijn originaliteit: een analyse.

JUSTITIE HET GERECHT IS BOOS

"Wij verwijten de politici die het Octopus-akkoord onderschreven, dat ze geen oog hadden voor wat we al presteerden om de werking van het gerecht te verbeteren. Integendeel, stank voor dank krijgen we. En nu vragen ze ons om een huis te bouwen, maar verbieden ons wel om op de werf te komen. Wie denkt dat het gerecht dankzij het Octopus-plan beter en sneller zal werken, zal bedrogen uitkomen." Bij het begin van het gerechtelijk jaar lucht Christine Dekkers, voorzitter van het College van Procureurs-Generaal, haar woede. Een gesprek.

WEEKEND KNACK: SPECIAL MODE: MARTIN MARGIELA + HET MODE-ALFABET + BEAUTY BACKSTAGE

Een kinderhand is gauw gevuld. Anderlecht slaagt er in ten nadele van het volslagen onbekende Osijek door te stoten naar de „eigenlijke” Uefacup en spreekt zonder enig voorbehoud over wederopstanding, het begin van een betere toekomst. Precies vier dagen later worden de Brusselaars door Beveren onderuit gehaald. 2-1. Eén punt op zes. De titelstrijd is voor Anderlecht afgelopen.

◆ SPORT ◆

Club Brugge speelde met begeestering tegen de Noorse landskampioen Trondheim maar bleef steken op 4-2. Omdat de West-Vlamingen in Noorwegen niet scoorden mogen ze niet deelnemen aan de lonende *Champions League*. Ekeren wint in Geneve. Dat was knap, maar leverde niets op. Germinal was thuis tegen Servette lelijk onderuit gegaan en de scheve situatie kon niet helemaal worden rechtgezet. Meer valt daar niet over te zeggen. Racing Genk tenslotte plaatste zich moeiteloos voor de „echte” Europacup II. Het won van een onbestaande tegenstander uit Albanië.

Wie het allemaal nuchter naast elkaar legt ziet geen reden tot juichen. Maar dat deden ze dus toch. Ze waren zelfs gelukkig! Anderlecht omdat Grashoppers Zurich in de volgende ronde een „haalbare kaart” wordt genoemd. Eerst zien en dan geloven. Het gaat per slot van rekening om de Zwitserse landskampioen en een middenmoter.

Club Brugge kan inderdaad een veredelde oefenpartij tegen het Hongaarse Ujpest Dosza tegemoet zien. Het voetbal van de eens zo gevierde en bewonderde Magyaren stelt niets meer voor. Het is ginds mogelijk nog erger dan bij ons. Maar aan de kwalificatie zal Club weinig overhouden. Het wordt een kunstje om uit de kosten te komen...

Racing Genk acht zich tegen Duisburg verre van kansloos. De Limburgers stellen dat het Duitse voetbal hen ligt. De tegenstander is wellicht niet ongenaakbaar maar daaruit afleiden dat het „voor mekaar” komt schijnt ons erg optimistisch. Maar we herhalen het: einde vorige week zagen onze clubs het plots weer helemaal zitten. Natuurlijk, minister Tobback gromde nog. Dat hoort nu eenmaal bij de huisstijl van de man. Hij zou echter bereid zijn op zijn besluiten terug te komen. Indien het systeem met de *veiligheidspasjes* werkt, zullen er ook op wedstrijddagen nog tickets mogen worden verkocht. Dat vooruitzicht lokte alom jubel uit. Plots zagen de schatbewaarders weer volle tribunes en uitverkochte stadions. Willen we nog even wachten? Voorlopig wijst niets op enthousiasme bij de toeschouwers. De belangstelling valt tijdens het competitiebegin lelijk tegen. Is ronduit onrustwekkend. Maar daar staat niemand stil bij, er wordt zelfs niet naar een verklaring gezocht. Is het defaultisme plots zo groot?

SUPERLIGA

Vanuit Zwitserland richt de Uefa zich met vermanende woorden tot de Lage Landen. De organisatie van *Euro 2000* is geen vanzelfsprekendheid. Er wordt weinig vooruitgang geboekt bij de vernieuwbouw van de stadions. Vooral in België zijn de problemen groot. Brugge, Luik en Char-

leroi. Toevallig steden met stadions die politiek zijn ingekleurd. De Europese voetbalunie ergert zich bovendien aan de uitlatingen van politici die vragen stellen bij de ticketverkoop en de huizenhoge kosten die het waarborgen van de veiligheid met zich brengen. We gaan er maar vanuit dat het allemaal in orde komt maar andermaal komt ons voetbalwereldje internationaal in een ongunstig daglicht te staan. Dat zal er wel mede debet aan zijn dat geen Belgische club gepolst werd voor de in oprichting zijnde *Superleague*. An-

derlecht niet, Club Brugge niet en uiteraard ook Standard niet. Die Superliga vormt anders wel een levensgrote bedreiging voor het voetbal en voor het sportieve verloop van de nu bestaande competities. De groten, die al te *puissant* rijk zijn, willen zelfs geen kruimels meer overlaten. Ze willen hun eigen machtspositie op termijn vrijwaren, hun deelneming aan de lonendste topcompetitie veilig stellen. Ze gaan er van uit dat op korte termijn nog enkel betaaltelevisie voor voetbal „aanvaardbaar” zal zijn. Sportieve belangen en competitieve geloofwaardigheid zijn bijkomstig. Daar kunnen „aandeelhouders” zich niet om bekommeren. Dividenden, daar gaat het om. Er hoeft daarvoor niet eens echt gewonnen te worden. De plannen voor een Superliga zijn het zoveelste bewijs dat het voetbal zichzelf voorbijloopt. Niemand vraagt zich af hoelang Milan-Arsenal aantrekkelijk blijft wanneer de partij jaarlijks tweemaal op het wedstrijdrooster voorkomt. Voor de supporters van Milan zijn de duels tegen Inter veel aantrekkelijker en belangrijker. Voor Arsenal wordt het jaar ingekleurd door de matches tegen de Spurs en Chelsea. In dat soort wedstrijden herkennen de aanhangers zich. Daar kunnen zij mee leven. Daar kunnen zij in hun onmiddellijke omgeving geanimeerd over discussiëren. Daarin ook ligt de reden van hun „membership”.

GELD DICTEERT

Het wordt de allerhoogste tijd dat men zich eens georganiseerd gaat beraden over wat goed is en wat niet goed is voor de voetbalsport, voor de supporters en voor de spelers zelf. Vandaag dicteert geld alle denkpatronen. Er worden zelfs geen vragen meer bijgesteld. De moraal van het verhaal is zoek. Bij Ajax tekenen de gebroeders De Boer een lucratief contract dat hen tot het jaar 2002 met de Amsterdamse club verbindt. Amper een jaar

later melden zich Barcelona en Arsenal met nog rijkere aanbiedingen. Het gaat over vele tientallen miljoenen en de broertjes eisen fris en vrolijk dat Ajax hen van hun verplichtingen ontslaat. Zo werkt dat vandaag.

Niet enkel de spelers schieten tekort, ook de clubleiders. Bij ons en over de grenzen. Newcastle stuurt manager Kenny Dalglish wandelen. Omdat de uitslagen uitbleven en er niet aantrekkelijk genoeg werd ge-

Dat heet dan gelukkig zijn

voetbald. Kan zijn. Maar zijn vervanger heet uitgerekend Ruud Gullit. Die werd eind vorig seizoen bij Chelsea weggestuurd omdat hij twee miljoen per maand wilde. Plus de klassieke voordelen in natura. Adembenemend was en blijft het. In voetballand „willen” de blinden niet zien. Chelsea won zonder Gullit de Europabeker voor bekerwinnaars en het speelt nog altijd even goed of slecht, men kiest maar, als vorig jaar.

Wie het allemaal op een rij zet, kan enkel besluiten dat de voetbalwereld nationaal en internationaal in volle beroering verkeert. We kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat bestuurders van visie zeldzaam zijn. Niet enkel bij ons. Velen spelen het spelletje mee.

ANGSTHAZEN

In de *Sportmiddag* op TV1 ventileerde Arie Haan zijn ongenoegen over de spelwijze in de Belgische competitie. Hij verwees naar de Nederlandse voetbalzeden

die eisen dat er altijd en overal gevoetbald wordt, dat geen club zich systematisch opsluit in defensieve tactieken. Dat was een gemakkelijk excuus natuurlijk voor de nederlaag van Anderlecht in Beveren, maar zijn woorden bevatten een kern van waarheid. Defensief voetbal „is” de voetbalcultuur in België. De grote erflater van het *angsthazenvoetbal* was de overigens bijzonder kleurrijke Raymond Goethals. Hij vormde zijn opvattingen in de jaren zestig toen het sportieve overwicht van Anderlecht verpletterend was, toen die club onder de bevlogen trainer Sinibaldi alleen maar offensief kon of durfde voetballen. Raymond boekte successen met Sint-Truiden en met de nationale ploeg. Hij kreeg veel navolgers. Zijn opvolger Guy Thijs was de belangrijkste. De argumentatie klonk op het eerste gezicht geloofwaardig. Omdat de resultaten niet uitbleven. „We spelen met de middelen die we hebben, met de spelers die voorhanden zijn. We halen eruit wat erin zit.” Die redenering klopt gedeeltelijk. De spelers bepalen het systeem en omgekeerd.

Vandaag hebben we, kweken we (voor zover dit na het arrest-Bosman nog een bekommernis is) spelers die enkel in dit systeem gedijen. In Nederland is het precies omgekeerd. Tot wat het een en het ander leidt zagen we tijdens het wereldkampioenschap in Frankrijk. Een occasioneel succesje (0-0 in het *Stade de France*) kon die pijnlijke waarheid nauwelijks verhullen. Niets loopt in ons voetbal zoals het moet. De arbitrage lag op de tweede speeldag onder vuur. Soms ten onrechte. Vaak terecht. Dat is erg. Zeker voor Germinal dat op Club Brugge gewoon bestolen werd.

Olympus

Het wordt de allerhoogste tijd dat men zich eens georganiseerd gaat beraden over wat goed is en wat niet goed is voor de voetbalsport.

Voetbalbond bereidt splitsing voor

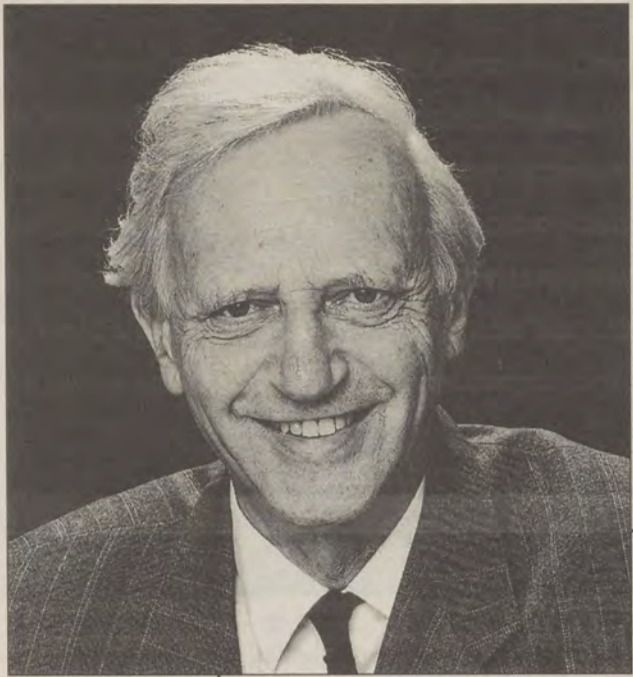
De VU van het arrondissement Leuven verheugt zich over het voornemen van de Koninklijke Belgische Voetbalbond en in het bijzonder van haar voorzitter Michel D'Hooghe m.b.t. de aanpassing van de KBVB aan de federale staatsstructuur.

Nieuwe perspectieven voor een dynamisch en jeugd vriendelijk sportbeleid zullen hierdoor mogelijk worden. De VU stelt vast dat voorzitter D'Hooghe hierbij de enig mogelijke herstelling voorstelt, nl. deze waarbij de Brusselse clubs kunnen kiezen tussen een Vlaamse of een Waalse reeksindeling. Het voorstel heeft echter slechts betrekking op de provinciale reeksen. Hierdoor blijven de jongerenelftallen van de ploegen uit de nationale en bevoor-

deringsreeksen uitgesloten voor mogelijke bevoelaging door de overheid.

Bij monde van arr.-voorzitter Jos Bex wordt een oproep gedaan tot de KBVB om met de nodige creativiteit en in overleg met de betrokken clubs te werken aan een volledige federalisering van de KBVB, waarbij beide op te richten federaties in overleg kunnen beslissen wat alsnog gemeenschappelijk blijft.

De splitsing van de Brabantse provinciale reeksen vanaf het eerstvolgende voetbalseizoen, zoals gevraagd door de VU van het arr. Leuven, kan een eerste aanzet zijn waarbij niet hoeft gewacht op de resultaten van de besprekingen die de heer D'Hooghe vooropstelt om tot splitsing van de KBVB te komen.

Na het overlijden van Michel Oukhow, op 25 mei 1997, besloten zijn vrienden om binnen het jaar een gedenkboek uit te geven. Het boek over deze merkwaardige man, bedrijvig op diverse terreinen van het publieke, politieke en artistieke terrein is er nu. Het werd een zeer verzorgde uitgave van *De vrienden van De Zwarte Panter*, een Antwerpse galerij.

◆ CULTUUR ◆

De
ontwapenende
glimlach
van een
innemend
man.

Michel Oukhow werd op 23 januari 1926 te Ukkel geboren als eerste kind uit het huwelijk van een Russische banneling met een Nederlandse verpleegster. Vader was een oud-garde-officier van de tsaar en afkomstig uit Sint-Petersburg, hij kwam als overtuigd anti-bolsjewiek via een omzwerming langs Odessa en Istanboel in de jaren '20 in ons land terecht. Na gewerkt te hebben in Waalse mijnen, kon hij te Schaarbeek als... tennisleraar aan de slag.

GESCHIEDENIS

Na zijn huwelijk vestigde het echtpaar Oukhow zich te Antwerpen, waar het milieu van de Wit-Russische bannelingen

gefrequent werd. Toch zal die Russische afkomst bij zoon Michel geen sporen nalaten. Russisch heeft hij niet geleerd en nooit heeft hij een voet in het „kommunistische proletariërsparadijs” gezet! Via zijn moeder en grootouders uit Middelharnis op Goeree-Overflakkee kreeg Michel een calvinistische opvoeding.

Ook zijn uiterst verzorgd Nederlands taalgebruik heeft hij ervan overhouden. In de periode 1938-44 studeerde hij, zonder veel enthousiasme, aan het Koninklijk Atheneum van Antwerpen. Goede vrienden uit deze tijd bleven Roger Avermaete en Maurice Gilliams. Ge-

urende slechts één maand was hij ingeschreven aan de Hogere Handelsschool te Antwerpen. Na een jaar werken besloot Oukhow *Geschiedenis* te gaan studeren aan de universiteit van Gent. Daar leerde hij zijn eerste vrouw en medestudente, Denise De Weerd kennen. Samen met de latere professoren Jaap Kruithof en Adri-

een derde keer, nu met actrice Veerle Wyffels. Dit werd de start voor een actieve belangstelling voor toneel en theaterauteurs. Een goede vriend werd daarbij Walter Tillemans. Oukhow werd betrokken bij vertaalwerk van Bertold Brecht en Pavel Kohout.

Voor de *Encyclopedie van de Vlaamse Beweging* schreef hij in de jaren 1972-73 diverse interessante bijdragen. In 1973 promoveerde hij met zijn studie over Cesar De Paepe, aan de VUB bij professor Herman Balthazar, tot doctor in de Geschiedenis. Jammer genoeg werd dit werk nooit tot boek herschreven. Michels academische graad kwam bovendien te laat om hem nog een professorale carrière te gunnen!

Na andermaal pech in zijn liefdesrelatie, volgde voor Michel Oukhow een wat depressieve periode, waarin hij trachtte te vinden in het artistieke milieu van Antwerpen. Zo belandde hij bij de zogenaamde *Pink Poets* (met o.a. Hugues Pernath, Paul Snoek, Nic van Bruggen en H.-F. Jaspers) in de privé-club van de Vécu en vanaf 1976 in kunstgalerie *De Zwarte Panter* van Adriaan Raemdonck.

* * *

Om de persoonlijkheid van Michel Oukhow te typeren kozen we volgend citaat uit de bijdrage van Adriaan Verhulst: „Michel hield heel veel van jonge mensen en het liefst was hij eigenlijk leraar gebleven. Het genoeg dat zijn leeropdracht aan de Studio Herman Teirlinck hem verschafte is er het bewijs van. Van een leeropdracht aan een universiteit heeft hij ook zeker ooit gedroomd... maar Michel had geen wetenschappelijke geest. Zijn artistiek temperament miste de standvastigheid en de discipline die het wetenschappelijk werk vereist. Wat hij presteerde voor de geschiedenis van het socialisme en van de Vlaamse beweging is nochtans niet onbelangrijk. Het was echter vooral geïnspireerd door gevoel, dat hem bovendien tot maatschappelijk engagement van beide stromingen bracht.” Onder de vele erg interessante bijdragen van medestanders, vrienden en kennissen dienen met nadruk deze van Marc Reynebeau, Wannes Van de Velde, Kurt Van Eeghem, Hugo Schiltz, Jan Declair, Herman Balthazar, Jaap Kruithof, Pjeroo Robjee, e.a. vermeld. Het boek besluit met een selectieve bibliografie en fragmenten van teksten door Michel Oukhow geschreven.

Alleszins een waardig huldeboek voor een grote „Meneer” in Vlaanderen!

Dirk Stappaerts

☞ *Herinnering aan Michel Oukhow. Uitg. De vrienden van De Zwarte Panter, Hoogstr. 70-72 te 2000 Antwerpen. (03/233 13 45). 158 blz. 500fr.*

Geboeid door het leven

aan Verhulst richtte hij het *Christen Studentenverbond* op. Op het artistiek-literaire vlak sloot hij vriendschap met de innemende jonge prof. en Rilke-Kafka-Büchner-kenner, Herman Uyttersprot. Met zijn licentieverhandeling over Godsdiensgeschiedenis (*De god Silvanus te Rome*) behaalde Michel Oukhow in 1952 zijn licentiaatsdiploma bij professor Piet Lambrechts, de latere rector.

Geleidelijk aan verschoof zijn wetenschappelijke arbeid naar de geschiedenis van de arbeidersbeweging in de 19de eeuw. De invloed van Denise De Weerd en professor Jan Dhondt is hiervoor bepalend geweest. Politiek schoof Oukhow van liberalisme naar overtuigd socialisme. In 1954-55 was hij secretaris van het liberale Antwerpse Willemsfonds. Intussen volgden ook lesopdrachten in diverse athenea. In 1963 werd hij aangesteld tot inspecteur *Moraal* en werd hij actief in het Humanistisch Verbond.

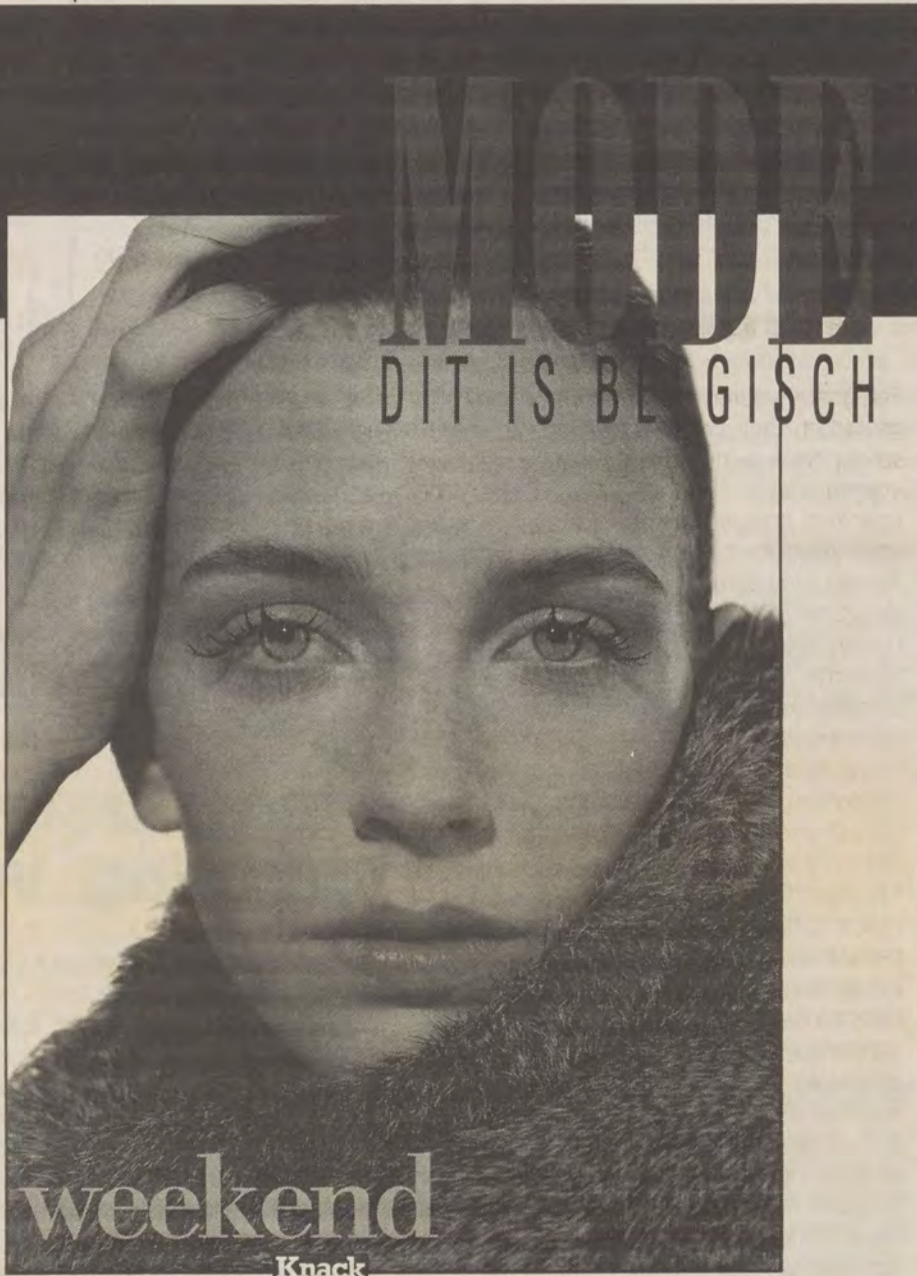
FLAMINGANT

Via historicus en oud-activist Leo Picard werd Michel Oukhow tijdens zijn secretariaatswerk voor een geschiedenis van de socialistische arbeidersbeweging ook een overtuigd flamingant. Hij droomde er oprecht van om de kloof tussen de socialistische partij en de Vlaamse beweging te dichten. Later liet hij trouwens niet na zijn beklag te maken over de onwil terzake in de toenmalige Belgische Socialistische Partij.

Intussen was Michel Oukhow begonnen aan zijn doctoraal proefschrift over de Vlaamse socialistische anarchist Cesar De Paepe. Pas in 1973 zou hij dit werk kunnen beëindigen.

In 1966 was Oukhow voorzitter geworden van de Antwerpse en tevens grootste afdeling van het Humanistisch Verbond; daarmee zetelde hij ook meteen in het hoofdbestuur. Hij zou in het hoofdbestuur blijven tot 1971, want Oukhow was wel erg ontgoocheld over de twisten binnen het vrijzinnige kamp tussen socialist en liberalen.

Wanneer ook zijn tweede huwelijk (met Nicole De Grande-De Kimpe) op de klippen was gelopen, trouwde hij voor

vanaf woensdag 9 september in uw krantenwinkel

Samen met Knack.

Taferelen uit de passie van Christus

◆ CULTUUR ◆

De stad Leuven is erin geslaagd om van een „Waaals” industrieel een belangrijk schilderij op paneel van een onbekende Vlaamse Primitief aan te kopen. Het werk kon verworven worden dank zij culturele sponsoring van de financiële groep KBC, het stelt *Taferelen uit de passie van Christus* voor.

Zonder hierop een precieze datering te kunnen plaatsen, zijn de deskundigen het erover eens, dat dit belangrijk staal van 15de-eeuwse Vlaamse paneelschilderkunst te situeren valt in de omgeving van Dirk Bouts.

Dit werk zal vanaf 19 september tot 6 december als blikvanger fungeren op de respectabele Dirk Bouts-tentoonstelling te Leuven, als viering van *500 Stadhuis*, pronkjuweel van de Brabantse gotiek. Nadien zal het een vaste plaats vinden in het stedelijk museum Vander Kelen-Mertens te Leuven, waar het een essentiële aanvulling wordt op de reeds belangrijke collectie van Vlaamse primitieve werken.

DE VOORSTELLING

Het paneel meet 101,7 x 148,6 cm en moet in het Brabantse milieu van de periode 1470-1490 gesitueerd worden, het stelt als een echt stripverhaal in op-eenvolgende taferelen het lijden van Christus voor. Het geheel wordt in en rond Jeruzalem gesitueerd, stad die wordt voorgesteld als een middeleeuwse omwalde stad met gekanteelde muren en indrukwekkende stadspoorten.

De schilder heeft met deze voorstelling als het ware een synthese van de vier evangeliën willen realiseren. Het schilderij vormt aldus een picturale hervertelling van het bijbelse lijdensverhaal.

Men begint de lezing in de linkerbenenhoek. We zien de intrede van Christus in Jeruzalem op Palmzondag, enkele stedelingen spreiden eerbiedig hun mantel op de grond; andere begroeten Christus van boven op de stadspoort en gooien van daar groene twijgen voor de voeten van de Zaligmaker. In een nabijstaande boom is een trio geklommen om groene takken af te snijden.

Een ander cruciaal tafereel werd wat hogerop, naar links uitgeschilderd: hierin verjaagt Christus de kooplieden uit de tempel, wat trouwens de aanleiding wordt voor zijn aanhouding en veroordeling. Dit zien we gebeuren in de taferelen rechts daarvan, met Judas die Christus voor dertig zilverlingen aan de hogepriesters uitlevert. Links van het reeds vermelde tempeltafeel werd *Het Laatste Avondmaal* uitgebeeld. In de linkerbovenhoek bidt Christus in de tuin van Gethsemane, even buiten de stad, in het gezelschap van drie slapende discipelen. Verder bemerkt men de *Judaskus*,

de gevangenneming en het Malchusgebeuren.

Het middengedeelte van het schilderij vormt het eigenlijke proces. Van links naar rechts herkent met Christus, die door de soldaten eerst naar Annas, dan tot voor Kaifas geleid wordt. We zien deze laatste zijn kleren scheuren bij de vermeende „godslasteringen” van zijn gevangene. Tenslotte verschijnt Christus voor Pilatus, die gaat zijn handen wassen in een teil die een dienaar hem aanbiedt. Aansluitend daarop volgen de taferelen met de geseling en de doornenkroning. Vrij centraal heeft de schilder het *Ecco Homo*-tafeel uitgebeeld. Links daarvan verschijnt Christus voor Herodes, die als een oosterse vorst met tulband en rijke gewaden werd voorgesteld.

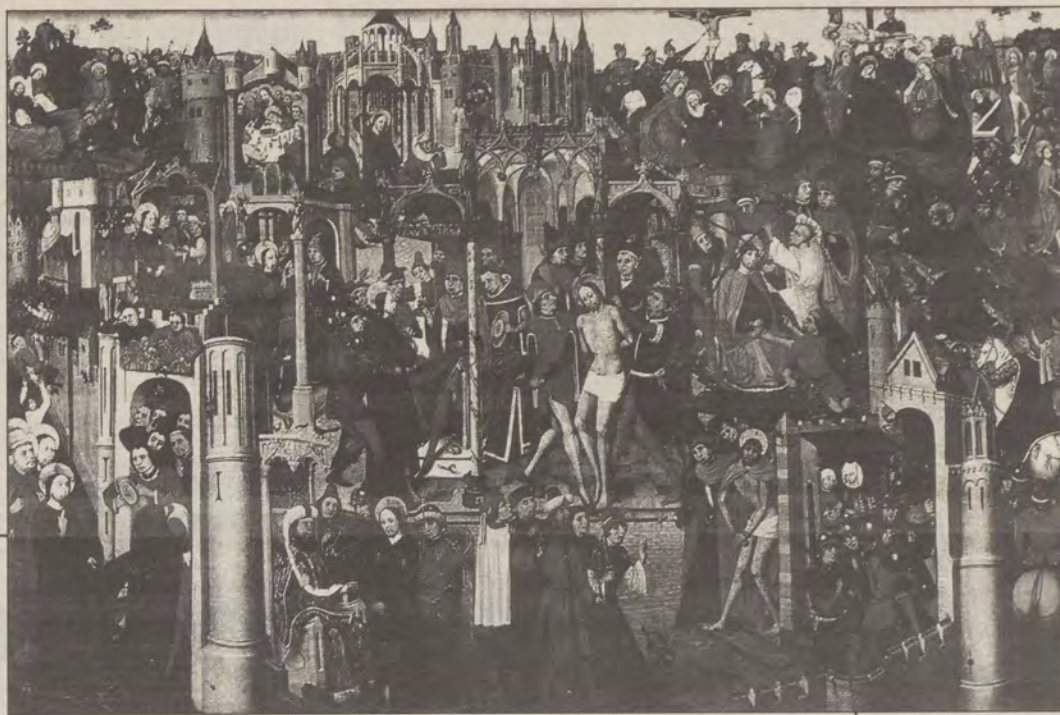
In de rechterbenenhoek verlaat de stoet met de *kruisdragende* Christus de stadspoort, waarin twee vrouwen blijkbaar een winkeltje uitbaten. Langs de stadswallen gaat het dan naar de hoogte van Golgotha, waar de kruisiging volgt. Hier bemerkt men hoe de blinde Longinus met een lans de zijde van Christus doorprikt: door het uitvloeiende bloed zal hij van zijn blindheid genezen worden.

Bij het tafereel van de kruisafneming zien we Maria in zwijm vallen, nog net ondersteund door Johannes en een der andere Maria's. Rechts bovenaan werd ook nog de verrijzenis in beeld gebracht.

GEESTELIJKE PELGRIMSTOCHT

Het is de schilder met dit werk helemaal niet te doen geweest om een exacte historische of topografische reconstructie van het lijdensverhaal van Christus te brengen, zoals het in gevarieerde versies uit de vier evangeliën af te leiden valt. Bedoeling was wel degelijk om met een samenvoeging van diverse taferelen de toeschouwer stof te geven over de fazen in dit lijdensverhaal, ter meditatie. Om de toeschouwer behulpzaam te zijn bij de lectuur van dit schilderij liet de maker de verschillende taferelen vergezeld gaan van de openvolgende letters van het alfabet, gaande van de a (bij de intrede in Jeruzalem) tot de v (in het tafereel van de verschijning aan Maria Magdalena, na de opstanding). Wellicht verwijzen deze letters naar een (verloren gegaan) bijhorend handschrift met passende gebeden of meditatieve oefeningen. Dit alles moest de vrome toeschouwer toelaten een „geestelijke pelgrimstocht naar Jeruzalem”, naar de plaatsen van het concrete lijdensgebeuren te ondernemen.

Dergelijke werkwijze is te vergelijken met twee andere werken (*Het Laatste Oordeel*, Antwerpen, ca. 1500, KMSKA en een Noord-Nederlands paneel uit dezelfde periode met *St.-Jan de Evangelist*,

Utrecht, Mus. Catharijneconvent). Het paneel van deze onbekende Vlaamse Primitief werd tot dusver slechts éénmaal getoond, namelijk in 1905 te Luik.

Het is een gelukkig toeval dat dit merkwaardig werk in eigen land kan blijven en zelfs uitgerekend het Vlaamse cultuurpatrimonium komt aanvullen want het gaat om een belangrijk werk. Uiteraard is het een grote uitzondering dat nog ergens een *Vlaamse Primitief* opduikt, bovendien van een dergelijk groot formaat en schier onbekend (op een kleine publicatie n.a.v. de tentoonstelling van 1905 na). Ook de thematische uitwerking van deze passietaferelen binnen en buiten de stad Jeruzalem komt slechts zeer sporadisch voor.

Met dit uitzonderlijke werk bezitten we nu ook een schitterende aansluiting bij de traditie van de gesculpteerde retabels uit Brabant. Het is precies ook deze aansluiting die kan doen besluiten tot de situering van de onbekende schilder in de

omgeving van Dirk Bouts, alleszins in het oude hertogdom Brabant, mogelijk in Brussel.

Goed begrepen en schitterend gecoördineerd mecenaat én concrete beleidsbeslissingen hebben dit uitzonderlijke picturale paneel veilig en goed verankerd in het culturele patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap.

Dirk Stappaerts

☞ *Drie belangrijke tentoonstellingen hebben van 19 september tot 6 december 1998 in de stad Leuven plaats:*

- (1) *Dirk Bouts (ca. 1410-1475), een Vlaams Primitief te Leuven, in de Predikherenkerk en Sint-Pieterskerk, Leuven.*
- (2) *Leven te Leuven in de late middeleeuwen, in het stedelijk Museum Vander Kelen-Mertens.*
- (3) *Het Leuvense Stadhuis, pronkjuweel van de Brabantse gotiek, stadhuis Leuven.*

Als in een stripverhaal brengt de onbekende meester het lijdensverhaal van Christus, en voert de toeschouwer als een pelgrim naar Jeruzalem.

13

Meer leesvoer over Voeren

Een goede Voeren-bibliotheek is nu al rijkelijk gevuld en toch prikken schrijfpluige wetenschappers zich nog altijd aan het vreemde Voeren-egeltje. Zo is er nu Jean Baerten, tot voor kort hoogleraar-historicus aan de Brusselse universiteit. *Harde Vlaamse Koppen, de Boeren van Voeren en Voeren 1921-1995, De Belgische democratie op drift* zijn de twee studies die de auteur in eigen beheer publiceerde. Het eerste boekje is een wetenschappelijke weerlegging van de Franstalige bewering dat hetWaaals(-Frans) in Voeren de bestuurstaal was lang voordat het ooit zo fel bevochten thuisfront van Guido Sweron formeel onder Luiks bestuurlijk toezicht kwam. In niet eens vijftig bladzijden bewijst de auteur dat Franstalige ongelijk met interessante vooral cijfergegevens uit kerk, gerecht en bestuur in de vorige eeuwen. Terloops, de wetenschapper Baerten kreeg van het gemeentebestuur van Voeren geen toegang tot het gemeentearchief. Kleine mensen blijven altijd kleine mensen.

Het tweede boek is meer eigentijds en zal zeker meer mensen aanspreken: het gaat over Voeren sinds het begin van de jaren 1920 tot vandaag. Met daarbij vooral de vraag hoe het verschijnsel Happart in Voeren mogelijk was als daar in de voorbije decennia niet het terrein voor was. En dan gaat de aandacht natuurlijk eerst en vooral naar de beruchte de Sécillon, burgemeester van Teuven vanaf 1921 tot aan de verhuis van Voeren naar Limburg, een verhuis die *de edelman* politiek nog een tijdje overleefde als gewoon ge-

meenteraadslid. De Voeren-clans die daar zolang het Voerensweer bepaalden, worden systematisch voorgesteld. Met daarbij meer dan één pittig detail over het vaak opmerkelijk doen en laten van sommigen van deze plaatselijke despootjes.

De belangrijkste bijdrage van dit boek ligt ongetwijfeld in de manier waarop de auteur bewijst hoe bewust onhandig de Belgische democratie omsprong met het Voeren-probleem. Hoe bijvoorbeeld de toenmalige PSC-minister Gilson tegen zijn eigen Voerenontwerp mocht stemmen, terwijl de Vlaamse onderwijsminister Calewaert (SP) tien jaar later zonder pardon werd teruggefloten omdat hij wilde optreden tegen het onwettige gedrag van het gemeentebestuur van Moeelingen. En dat is echt niet het enige aangehaalde voorbeeld van de "Belgische democratie op drift" als het over Voeren gaat. Op nog veel andere bladzijden kijkt zelfs de meest geroutineerde Vlaamse Voerenwandelaar verbaasd, om niet te zeggen verbijsterd op over zoveel voortdurend Belgisch gesjoemel om de minste Vlaamse verworvenheid uit te hollen. In Voeren gaat het dan om het zo fel bevochten territorialiteitsbeginsel.

Marc Platel

☞ **Harde Vlaamse Koppen. De Boeren van Voeren van de middeleeuwen tot 1962, 112 blz. en Voeren, 1921-1995. De Belgische democratie op drift. Prof. J. Baerten 206 blz. Te bestellen bij de auteur: Mezenlaan 11, 1640 Sint-Genesius-Rode.**

GODZILLA

Op de World Science Fiction Convention van 1956, gehouden in New York, was het bezoekersaantal teruggelopen tot minder dan duizend. Toch was het 'monstergenre' - door SF-fanaten hooguit beschouwd als een uitwas - in volle bloei, getuige daarvan het groot aantal speelfilms die erover gemaakt werden.

Vanaf 1953 moest iedere regisseur wel zijn hoogstpersoonlijke SF-film hebben gemaakt. Dat experimenteren leidde naar een piek in 1955. Overal doken de monsters op, ziekten die de wereldbevolking uitroelden, en de aarde beleefde meermaals haar laatste dagen. De Disneyfilm '20.000 leagues under the sea' (1955) was van uitzonderlijk hoge kwaliteit, en Don Siegel's 'Invasion of the

NIEUW IN DE BIOS

body snatchers' - die later zou uitgroeien tot een heuse cultfilm - kreeg erg goede kritieken. In Engeland werd 'Animal farm' van Orwell in 1955 tot een schitterende tekenfilm omgetoverd en '1984', naar diezelfde Orwell, was een der sterkste Britse films van dat jaar. In Japan werd in 1954 'Godzilla' gecreëerd, in 1956 gevolgd door het vliegende monster 'Rodan'. De Amerikaanse B-film kende titels als 'The day the world ended', 'It conquered the world' en 'Attack of the crab monsters'.

Het lijkt wel of we deze periode helemaal opnieuw beleven, o.m.

met de de remake van 'Godzilla' door Roland Emmerich. Dit is een film is waar de twaalf- à dertienjarigen gewoonweg van zullen snoepen. De speciale effecten zijn erg goed en voorts zitten er enkele leuke acteerpresetaties in. Maar... in tegenstelling tot bijvoorbeeld de sterfscène van de monsterlijke aap in de originele 'Kingkong', waarbij je de tranen in de ogen schieten, het verbranden van 'Frankenstein' (Boris Karloff) in de molen, waarbij je enkel medelijden voelt, heb je bij de dood (?) van Godzilla zoiets van „Ja, ja: het is afgelopen en maar goed ook.” Het lot van het monster laat je eigenlijk koud: bij een steengoede film was dat waarschijnlijk anders geweest. (**1/2)

Willem Smeer

◆ MEDIALANDSCHAP ◆

Fatal Attraction Amerikaanse thriller van Adrian Lyne uit 1987 met Michael Douglas en Glenn Close. De succesvolle New Yorkse advocaat Dan Gallagher is getrouwd met Beth en samen hebben ze een dochtertje. Op een receptie leert hij de aantrekkelijke Alex Forrest kennen, die alles in het werk stelt om Dan te verleiden. Ze achtervolgt hem en maakt hem en zijn familie het leven zuur... **Zat. 5 sept., Kanaal 2 om 21u.**

Hot Dog: Oorlog in prime time Johan Op de Beeck leidt een nieuwe reeks documentaires in. In deze aflevering wordt aandacht besteed aan cameralui in Israël die op zoek gaan naar ontstellende en/of gewelddadige beelden van de eindeloze oorlog in het Midden-Oosten. Hoe meer gruwel, hoe hoger de prijs... **Zon. 6 sept., Canvas om 20u.25**

Maurice De Wilde: Vergelding en repressie In de eerste aflevering van een 13-delige reeks over aanslagen, represailles en repressie tijdens en na WO II wordt een portret geschilderd van Robert Verbelen, de man die in 1942 een vergeldingscommando oprichtte onder de naam *SS Vlaanderen*. **Maan. 7 sept., Canvas om 22u.35**

De Jurk Nederlandse film van en met Alex van Warmerdam uit 1996, over de geschiedenis van een blauwe zomerjurk en de opeenvolgende eigenaars. De eerste eigenaresse is een oudere vrouw die door de opwindende over haar nieuwe jurk aan een hartaanval bezwijkt. De volgenden in rij zijn een jonge huishoudster, een tienermeisje en een aan lager wal geraakte vrouw. Tot het laatste reepje om de hals van een zwerver verre einders tegemoet gaat... **Dins. 8 sept., Ned. 3 om 20u.20**

Melanie Lynskey en Kate Winslet in „Heavenly Creatures”, woens. 9 sept., Canvas om 20u.30

Marathon Man Amerikaanse spionagefilm van John Schlesinger uit 1976 met Dustin Hoffman, Laurence Olivier en Roy Scheider. Een eindejaarsstudent ontmoet een ex-concentratiekampdarts die een fortuin heeft verstopt in een kluis. De man is ervan overtuigd dat de student weet of het veilig is al dan niet naar de kluis te gaan. Hij ontvoert en martelt hem... **Dond. 10 sept., Ned. 1 om 23u.05**

Trois Couleurs: Blanc Franse film van Krzysztof Kieslowski uit 1993 met Zbigniew Zamachowski en Julie Delpy. De knappe Dominique mag van de Parijse rechtbank scheiden van haar sullige en impotente man Karol, een Poolse kapper. Zij zet hem zonder mededogen op straat, zonder geld en zonder verblijfsvergunning. Karol laat zich naar Polen smokkelen. Hij wil er fortuin maken en zich op zijn vrouw wreken. Tweede deel van de bekende *Trois Couleurs*-trilogie, waarin Kieslowski de grote existentiële vragen oproept. **Vrij. 11 sept., Canvas om 23u.**

Da's gesproken!

De jongste jaren is het aanbreken van het nieuwe TV-seizoen altijd goed voor wat gis- en miswerk. Zo is het sinds enige tijd ook mode om programma's die 'nog niet klaar' zijn, maar al wel weken- en maandenlang aangekondigd, uit te stellen. De jongste in de rij was 'Koen & The Gang', een nieuw programma van VTM-ster Koen Wauters. Dat was gepland voor vorige week zondag, maar zal pas over enkele weken te zien zijn.

Uit een gesprek van het *Belang van Limburg* met voormalig Panorama-boegbeeld Paul Muys: „Ik stel vast dat de VRT de opdracht die ze van de overheid heeft gekregen niet slecht uitvoert en de kijkers schijnen redelijk tevreden te zijn, maar zijn we erop vooruitgegaan? Daar heb ik mijn twijfels over. Je ziet almaar meer compact gefilmde reportages, veel haastwerk dat in een minimum van tijd in elkaar moet gebokst worden. Dat kan ook

niet anders want de middelen ontbreken. (...) Nu worden er programma's gemaakt om de aandacht rond de reclamespots vast te houden. Televisie heeft zijn magie verloren. Het is, net als de radio, behang geworden.”

Uit een gesprek van *De Standaard* met gewezen radiojournalist Miel Dekeyser, ook bekend van zijn gewaardeerde wekelijkse 'keuze': „We hebben een afgang van formaat meegemaakt met de komst van de reële televisie, van de VTM tot Jerry Springer. Wij hebben dan beseft dat we niet boden wat de mensen eigenlijk wilden hebben. Het ging zeer beroerd de laatste jaren, maar dat Canvas heeft mij nieuwe moed gegeven. (...) Canvas brengt alles in een lichte sfeer, maar dan wel goed. Je kunt er nog wat van meedragen. De voorbije jaren was dat voor mij niet meer het geval. De cultuur die wij verspreidden, was boven mijn petje.

Rita Van Neygen, gewezen copresentatie van 'Op de koop toe' krijgt een nieuwe functie bij de openbare omroep: ze wordt hoofd van de VRT-hostessen.

Highbrow. Diezelfde mensen maken nu prettige dingen. Dat vind ik enorm.”

Wij menen het u al eens bekend te hebben: wij houden hoegenaamd niet van VT4. Er is iets aan het Brits-Vlaamse kanaal dat ons afstoot. Zeker, de talloze programma-aankondigingen en de vervelende reclamespotjes - meer nog dan bij VTM - spelen daarin een rol. Maar er is meer: het station ademt niet, leeft niet, is te droog, te proper en tegelijk te kitscherig en te plat. Zelfs als het kanaal een betere film brengt, iets wat de jongste tijd toch bij hoge regelmaat gebeurt, zullen we nog niet kijken. Het idee dat hij op VT4 gebracht wordt, geeft ons uitslag op heel vervelende plaatsen. Mogelijk zijn wij de enige die hiermee kampen, maar indien niet, dan zit het station met een serieus probleem.

Het maakt tegelijk dat wij ook zelden kijken naar de 'Vlaamse' VT4-programma's. 'Leuke leugens', 'Now or never', 'Jimmy B.', ... het zegt ons allemaal bitter weinig. Alleen voor 'Spoorloos' - een haast exacte kopie van het gelijknamige Nederlandse programma - maken wij een uitzondering: de manier waarop gezocht wordt naar verdwenen familieleden en vrienden is tactvol, boeiend om naar te kijken en ook wel een beetje spannend, 'Vinden ze hen of vinden ze hen niet'? Nu nog de reclame weg en iets meer geld ertegenaan. Om kijkers zoals wij minstens één keer met de nieuwe programma's te confronteren start VT4 zijn herfstprogramma één week vroeger dan de concurrentie. Een geslaagde ingreep want zo kwam

het dat wij bleven kijken naar 'Flanders Boulevard', een reportagemagazine gepresenteerd door gewezen VRT-man Luk De Coninck. Gepeld zou worden naar 'het lief en leed van gewone Vlamingen'. Toen we het in het programmabladezelen, kregen we nochtans de rillingen: we hebben onze buik zo stilaan wel vol van 'de gewone Vlaming'. En hebben - de luchtballen van bv. de PNPb indachtig - al helemaal geen boodschap meer aan zijn of haar vrijblijvende mening. De gewone Vlaming leest massaal *Het Laatste Nieuws*, *Dag Allemaal* & *Humo* en kijkt nog mas-

rustig en sereen: een over het overlijden van een jongentje na een lichte operatie, een andere over een jonge vrouw die, na een medische blunder, al 12 jaar in coma ligt.

Beide bijdragen leerden ons veel over mensen, wat ze veroorzaken, maar ook wat ze dragen kunnen. Zo had één van de verpleegsters de grootvader van het overleden jongentje 'geholpen' door te stellen dat hij nu toch een engel is in de hemel had ... De vader was naar een advocaat gegaan en die had hem ook al met zijn twee voeten in de werkelijkheid gezet: „Begin er

Applaus voor De Coninck!

Flanders Boulevard, woensdag 26 augustus 1998, VT4

saler naar 'Goedele', 'Marlène' en 'Jambers'. Meningingen die uitsluitend daarop gebaseerd zijn, kennen wij eerlijk gezegd liever niet. Er is, inderdaad, weinig meer te krijgen, maar is dat niet ook omdat de vraag ernaar onbestaande is?

Dit alles slechts om u te schetsen dat wij met een bepaald ongunstig vooroordeel begonnen aan deze eerste 'Flanders Boulevard'. Maar, eerlijk is eerlijk, daar was totaal geen reden voor. Wat De Coninck ons voorschotelde was een aangenaam magazine dat in twee stukken uit elkaar viel. De eerste reportage was nogal zenuwachtig en op sensatie gericht in beeld gebracht (een grote, dreigende spuit, harde muziek, telexberichten, ...), de andere twee erg mooi,

niet aan: het gaat veel kosten, lang duren, de fout zal nooit toegegeven worden en bovendien is een kind, economisch gezien, niets waard." De ouders van de vrouw in coma hebben wel geprocedeerd, gewonnen ook, maar nog altijd geen frank gezien. Haast iedere dag gaan ze hun dochter halen, twaalf jaar lang al. Ze gaf amper teken van herkenning ... Niemand is feilloos, zeker zij die hun fouten niet toegeven niet.

We gaan er niet vanuit dat 'Flanders Boulevard' ook de volgende afleveringen weer van hetzelfde, niet-VT4se niveau is. Indien wel, dan is dit zeker een interessant alternatief voor de eindeloze, futloze voetbalwoensdagen.

Krik

Vluchtelingen?

In het Albanese prostitutie-milieu in België worden steeds jongere meisjes tewerkgesteld door gewetenloze poolers. In Antwerpen werd onlangs een prostituee ontdekt die nauwelijks veertien jaar oud was. Ze had een valse identiteitskaart die moest bewijzen dat ze meerderjarig was, maar na een botscan kwam haar echte leeftijd aan het licht. De Albanese poolers zijn zelfs in dit

meedogenloze milieu berucht om hun wreedheid. Dikwijls ontvoeren zij in Albanië meisjes en jonge vrouwen die na herhaaldelijke verkrachtingen tot prostitutie gedwongen worden in het buitenland, ook in België. Zij zijn zo geterroriseerd dat zij slechts zelden tegen de poolers durven getuigen. Wie uit de blecht klapt, wordt gewoon vermoord. Justitie treedt zeer laks op tegen deze onmenselijke praktijken. Het is hoogst uitzonderlijk dat zo'n pooier wordt ver-

oordeeld, en zelfs dan krijgt hij slechts een relatief lichte straf, die hij bovendien niet volledig moet uitzitten. De meeste Albanese poolers zijn hier met het statuut van politiek vluchteling. Dat bewijst toch dat het asielbeleid véél strenger moet worden. Als men asiel verleent, moet men dan verbaasd zijn dat opvangcentra voor asielzoekers in geen enkele gemeente welkom zijn, en dat de gewone man zijn buik vol heeft van de valse sentimentaliteit die rond

asielzoekers wordt verkocht? Overigens, bij mijn weten is de burgeroorlog in Albanië al lang voorbij. Al die Albanese „vluchtelingen“ kunnen dus zonder probleem teruggestuurd worden. Ook de Bosniërs en de Sikhs kunnen geen aanspraak meer maken op het vluchtelingenstatuut. Ook in hun land is de oorlog voorbij.

Agnes Bruyninckx,
Brugge

◆ WEDERWOORD ◆

Strategie

Binnenkort moet Jean-Marie Grosjean, een van de actiefste leden van de Waalse witte beweging, voor de rechter verschijnen wegens „smaad aan de gestelde lichamen van het Koninkrijk, te weten de rijkswacht en de politie“. Hij had namelijk een pamflet verspreid waarop geen verantwoordelijke uitgever was vermeld, en ook een cartoon waarop de politiediensten werden gehekeld omwille van de manier waarop zij verantwoordelijkheid voor de zaak-Dutroux naar elkaar doorschoven. Het klinkt misschien als een sinistere grap, maar het is bloedige ernst. Een netwerk van kinderporno op Internet kan jarenlang ongestoord functioneren, maar een medewerker van het witte comité wordt bij het eerste foutje aangeklaagd en voor de rechter gesleept. Om kindermoordenaars en pedofielen op te sporen heeft de Belgische justitie gezegd niet voldoende personeel en niet genoeg middelen. Maar ze heeft wel personeel en middelen om een medewerker van de witte comité's voor zo'n onbenulligheden te vervolgen. Zijn zo'n pamfletten en affiches misschien erger dan kinderporno? Dit is allemaal geen toeval. Dit past helemaal in dezelfde strategie die Justitie ook heeft gevolgd t.o.v. Connerotte, de advocaat van de ouders Russo en Lejeune, adjudant De Baets, commissaris Suys en de journalisten van *Télé-moustique*. Wie lastige vragen blijft stellen over pedofiliënnetwerken wordt door het gerecht monddood gemaakt met intimidaties, huiszoekingen of juridische procedures. Dit is het zoveelste facet van een subtiel maar meedogenloos beschermingsmechanisme. Of heeft iemand een andere verklaring?

J. Verhaeren,
Deurne

Gezinspartij?

De CVP beweert een gezinspartij te zijn. Maar wie herinnert zich niet wat er op haar jongste congres gebeurde? Daar gaf deze gezinspartij toe dat zij al jaren de fiscale discriminatie tussen enerzijds de gezinnen en anderzijds de samenwonenden in stand houdt, maar dat ze deze niet onmiddellijk rechtzet. Integendeel, die onrechtvaardigheid zou mogen blijven duren tot het jaar 2002!

Want dit congres had buiten zijn baas gerekend, die met één zin „Er is daar geen geld voor“ de pas goedgekeurde resolutie van de tafel veegde.

Dus is er helemaal geen regeling om die discriminatie weg te werken. De zogezegde gezinspartij laat dus die discrimi-

minatie voortduren. Dit fiscaal onrecht kan voor sommige gezinnen tot 150.000 frank bedragen. Hier hangt veel vanaf of de kinderen al dan niet kunnen studeren en alzo veel gezond verstand wel of niet tot ontwikkeling kan komen.

Joris Frederickx,
Vosselaar

„Overwinning“

Uit *De Standaard* (13 augustus jl.) vernam ik dat het Vlaams Blok de verzoening rond de IJzerbedevaart als een overwinning opvat. Welnu, het triumfalisme van het Vlaams Blok is voorbarig en misplaatst. Voorbarig omdat uit niets blijkt dat het bedevaartcomité ook maar de minste toegeving zou hebben gedaan. Misplaatst omdat de Vlaamse beweging, ook niet het radicale deel, behoefte heeft aan een partijpolitieke voogd. De IJzerbedevaart hoort toe aan alle Vlamingen en aan alle bewegingen, los van partijpolitiek. Wat niet wil zeggen dat er geen contacten mogen zijn met partijen. Integendeel, de beweging moet haar boodschap aankaarten bij elke Vlaamse partij, van links naar rechts.

Dat het IJzerbedevaartcomité zich, ondanks de respectloze geweldpleging met handgemeen van haar voormalige contestanten tot verzoening bereid toont is alleen maar toe te juichen. Het zou weinig „christelijk“ zijn niet te willen vergeven en weinig geloofwaardig voor amnestie en verzoening te pleiten en vervolgens de uitgestoken hand te weigeren. Dit houdt overigens niet de minste „toegeving“ in, noch een vergeten van wat gebeurd is. Want de beweging en haar geleidingen moeten leren uit hun fouten om vervolgens terug samen sterk te staan. En dat is nodig met het oog op de belangrijke uitdagingen (niet: bedreigingen) waar Vlaanderen nu voor staat.

In 1999 wordt een nieuwe belangrijke stap in de staats(her)vorming gezet en het zou bijzonder dom zijn dat te doen in gespreide orde. Het is belangrijk dat de Vlaamse violen, in beweging en partijpolitiek, zoveel mogelijk worden gelijkgesteld. Allereerst om Dehaene te weerhouden van een historische blunder met het EU-stemrecht. Vervolgens om bij de komende staats(hervorming) fiscale autonomie en (gedeeltelijke) defederalisering van de Sociale Zekerheid af te dwingen. En ook Brussel en de Vlaamse Rand mogen niet vergeten worden. Op langere termijn moet deze samenwerking het mogelijk maken tot een zelfstandig Vlaanderen te komen.

David Vits,
Mechelen

Columberg

Euro-hoofdman Columberg heeft zich gewaardigd volle 36 uur studie te wijden aan de nationaliteitenproblematiek waarmee ten lande enkele generaties politici worstelen. Met een haast aandoenlijke hooghartigheid heeft de heer Columberg de oplossing in één handomdraai uit zijn broekzak tevoorschijn getoverd. Afgezien van de grenzeloze pretentie van dit Europese heerschap leren we tegelijk twee lessen.

Primo. Als Vlaanderen een staat ware geweest, was dit alles niet gebeurd. Dit is een veroordeling van de tergende traagheid van „onze Vlaamse“ politiek. Maar vooral: Vlaanderen moet *snel* een onafhankelijke staat worden. Alleen dan zullen we bestaan.

Secundo. Zoals Frans Van Der Elst al schreef: „Europa wordt erger dan België“. Van deze heren hebben wij niets te verwachten. Als een blinde pletwals rollen zij over mensen en volkeren heen, tot meerdere eer en glorie van hun eigen macht. De les? Europa is alleen aanvaardbaar als Vlaanderen daar beter van wordt. Daar lijkt het van geen kanten op. Laten we maar eens nadenken over een Singaporese positie. Die zijn er verdorie ook niet slechter op geworden én ze zijn zichzelf baas.

Jaak Peeters,
Olen

Onredelijk

Ik begrijp de prioriteiten van het gerecht niet. Belangrijke zaken blijven dikwijls eindeloos lang aanslepen, slachtoffers moeten jaren op een schadevergoeding wachten, sommige processen worden uitgesteld tot na de verjaringstermijn, zodat zware criminelen ongestraft blijven. Zelfs bij het gedoogbeleid voor drugs gebruikte men de gerechtelijke achterstand als argument om drugdelicten niet meer stelselmatig te vervolgen.

Maar dan lees ik het bevreemdende berichtje dat een kapper uit Kortrijk is veroordeeld tot zes maanden met uitstel en 30.000 fr. boete omdat hij racistische scheldwoorden had geroepen naar een Iraanse tapijthandelaar in zijn straat. Voor zo'n pietluttigheden heeft het gerecht plots wel tijd! Ernstige fysieke agressies (aanrandingen, slagen en verwondingen, zedenfeiten...) blijven dikwijls ongestraft. Een dossier tegen een pedofiele jeugdleider blijft jarenlang liggen. Maar een louter verbale agressie wordt wel gestraft. Dat is totaal onredelijk.

Ivo Schoenmaekers,
Bilzen.

Verslag-Columberg is onbetamelijk

De VU-fractie van de provincie Vlaams-Brabant heeft bij monde van fractievoorzitter Richard Peeters met ongeloof gereageerd op het verslag-Columberg. Allereerst is er geen 'Franstalige minderheid' in de Vlaamse Rand, maar zijn er slechts enkele individuele inwijkelingen die zich weigeren in te passen. Ten tweede past de Vlaamse regering de faciliteiten correct toe in het kader van haar open, maar zelfbewust taal- en onthaalbeleid. De Franstaligen daarentegen passen de faciliteiten niet toe in Wallonië, zoals zij zich ook niet storen aan de in de grondwet verankerde tweetaligheid van Brussel. Bovendien zijn de taalfaciliteiten steeds als overgangsmaatregel bedoeld om Franstaligen te integreren in Vlaanderen, niet om te komen tot een feitelijke, blijvende tweetaligheid. De uitdoving van de faciliteiten en verplichte taalkennis blijkt nodig om, naar het voorbeeld van 'gastvrij Nederland', de beoogde inburgering te bereiken. Helemaal onbetamelijk wordt het verslag wanneer het in naam van Europa en van 'nationale en internationale parameters' het territorialiteitsprincipe in vraag stelt.

Dit grondbeginsel van elk federalisme in vraag stellen is het voortbestaan van de federale staat België zelf in vraag stellen. De Volksunie is deze laatste idee genegen, maar dan vanuit een invalshoek tegenovergesteld aan die van de verslaggever. Als voorstander van een zelfstandig Vlaanderen, is de partij vanzelfsprekend bereid opnieuw gangmaker te zijn bij de verdere staats(her)vorming. Het verslag daarentegen beoogt een terugkeer naar het unitaire Belgique-à-papa zoals dat meer dan een halve eeuw geleden bestond. De recepten zijn bekend, maar inmiddels veel te licht bevonden: invoering van een algemene tweetaligheid en de inlijving van Vlaams-Brabantse gemeenten bij Brussel. Het eerste werd nooit aanvaard door de Franstaligen en precies daarom werd de taalgrens vastgelegd. Het tweede is dan weer onaanvaardbaar voor de Vlamingen. De ervaring uit het verleden leert immers dat deze inlijving alleen maar kan leiden tot (verdere) verfransing. Bovendien kan en mag de aanhechting van Nederlandstalige gemeenten bij Brussel geen oplossing zijn voor de ondervetegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen. Tenslotte bleken referenda in het verleden allerminst bij te dragen tot pacificatie.

Richard Peeters,
voorzitter VU-fractie
provincieraad Vlaams-Brabant

Eind augustus hadden 4.450 mensen in Het Veerhuis te St.-Amands de tentoonstelling "Het Verzet van 1798" bezocht. Wie er het gastenboek op naleest, leert dat het initiatief gewaardeerd wordt, ook *Kultuurleven* stelde vast dat het onderwerp „op een knappe en originele wijze” wordt voorgesteld. Coördinator Amaat De Decker, tevens VU-gemeenteraadslid, vertelt waarover het gaat.

◆ UITSMIJTER ◆

Als op 26 juni 1794 de troepen van de Franse Republiek de Oostenrijkse legers nabij Fleurus vernietigend verslagen, kwam er een definitief einde aan de Oostenrijkse overheersing van onze gewesten. Het betekende ook dat er een eindpunt gezet werd achter een tijd waarin onze bevolking zich mocht verheugen in een behoorlijk sociaal-materieel bestaan. Om dit te staven hebben we enkele cijfergegevens over de algemene toestand van de Zuidelijke Nederlanden tijdens de 18de eeuw samengebracht.

HET VOORSPEL

Deze materiële en sociale vooruitgang die reeds voor keizerin Maria-Theresia (1740) was begonnen, zette zich verder onder het bewind van haar zoon, keizer Jozef II (vanaf 1780).

Maar deze *verlichte despoot* verklaarde op 7 januari 1789 niet langer gebonden te zijn door de *Blijde Inkomsten* en *Vlaamse Privileges*, zijnde de toenmalige „grondwetten”, waardoor vorsten, hertogen en keizers zich verbonden hadden om de plaatselijke wetten te eerbiedigen. Dat zich onttrekken aan het gegeven woord leidde in januari van datzelfde jaar tot de opstand die als de *Brabantse Omwenteling* opgeschreven staat en had in januari 1790 de oprichting tot gevolg van de *Republiek der Verenigde Nederlandse Staten*.

In oktober 1790 herstelde keizer Leopold II, zoon van Jozef II, het Oostenrijks gezag. Gezag dat hij na 6 november 1792 aan de Fransen moest overlaten. Nog een keer, op 18 maart 1793, kwamen de Oostenrijkers terug (*Slag bij Neerwinden*). Maar op 26 juni 1794 was hun rijk uit. In 1795 werden we bij Frankrijk ingelijfd en door de *Vrede van Campo Fornio* (1797) werd Oostenrijk verplicht afstand te doen van de Zuidelijke Nederlanden. Dat betekende het begin van een twintig jaar durende bezetting. Maar vlug bleek dat de mooie leuze *Gelijkheid, Broederlijkheid, Vrijheid* in een centralistisch-dictatoriaal bestuur omgezet werd. Nieuw waren: de godsdienstvervolgving, de centraal geïnde en zwaardere belastingen, de Republikeinse kalender, de invoering van waardeloos geld (*assignaten*), het tiendelige stelsel, de aanstelling van volksvreemde bestuurders met behulp van collaborateurs, de afschaffing van het bestaande rechtssysteem en de vertrouwde feestdagen en een nooit geziene kunstroof. Dit alles betekende de totale breuk met het verleden en een algemene ontreding tot gevolg.

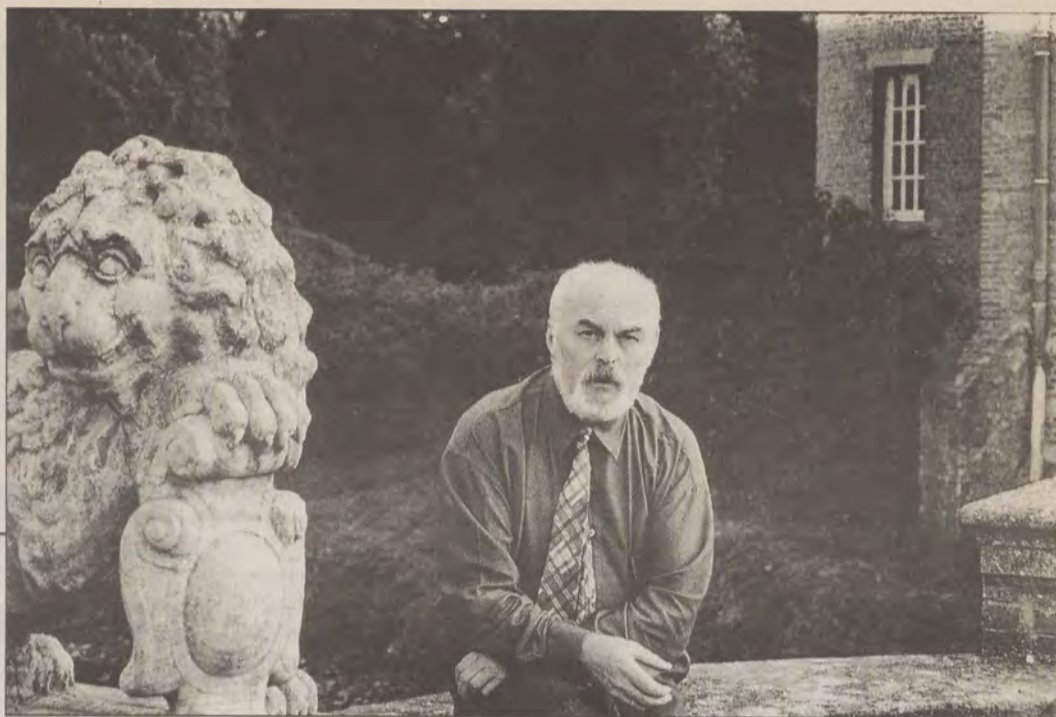
OVERMERE

Omdat de Vlamingen ervaring hadden met overheersingen schikten zij zich zo goed en zo kwaad als mogelijk naar de opgelegde bevelen. Maar wanneer op 25 september 1798 de wet op de verplichte

legerdienst, *de conscriptie*, openbaar afgekondigd werd, bleek de maat vol.

Concreet betekende deze maatregel dat alle mannen tussen 20 en 25 jaar onder dwang moesten deelnemen aan de onderdrukking van het eigen volk of elders, gewapenderhand het Franse gezag moesten gaan opleggen.

Eerder toevallig brak dan op 12 oktober 1798 te Overmere in Oost-Vlaanderen de opstand uit. Dit naar aanleiding van het niet betalen, door een particulier, van een

opstand op het platte land zou uitbreken om zo de Franse troepen uit hun stedelijke garnizoenen te lokken wat militaire interventies van Oranje, Pruisen en Oostenrijk moest toelaten, naast de ontschepping van het Engelse leger aan de kust en via de Schelde.

Het verzet van 1798 was gepland

gevorderde belasting. De „rel” kon vrij vlug bedwongen worden, maar de toon was gezet. En alhoewel het gebeuren een spontaan karakter vertoonde, moet erkend worden dat het alles behalve een totaal onvoorbereide daad betrof. Daarbij kan men een aantal vragen formuleren zoals: 1. Hoe ernstig diende de Boerenkrijg genomen te worden? 2. Ging het enkel om een opstand van boeren? 3. Was hij al of niet algemeen? 4. Werd hij georganiseerd en voorbereid? 5. Kwam er buitenlandse steun? 6. Waren er redenen voor? 7. Bedreigde de opstand echt de Franse orde?

HET VERZET

De tentoonstelling in St.-Amands is een initiatief van het plaatselijk Boerenkrijgcomité, de thema's zijn: *Van Evolutie naar Revolutie. Van Zelfbestuur naar Dictatuur. Van Federalisme naar Centralisme*. De expo is opgedeeld in vijf segmenten: 1. Een inleiding tot het gegeven. 2. De evolutie in de 18de eeuw (Oostenrijkse tijd). 3. De Franse Revolutie. 4. Het Verzet van 1798. 5. Sint-Amands anno 1798.

Bij deze tentoonstelling wordt aangetoond dat de opstand niet alleen het verzet was van „boeren” maar van gans het volk mét deelname van de toenmalige landadel, boeren, burgerij, ambachtslieden en clericus.

Ook willen we aantonen dat de opstand algemeen was, over heel Vlaanderen, in Waals-Brabant (o.l.v. Charles de Loupoigne, alias *Charlepoeng*) en in Luxemburg. Hierbij mag niet vergeten worden dat een 1.000-tal Luikenaars zich te Hasselt bij de opstandelingen voegden om er deel te nemen aan de slag op 4 december.

Dat de opstand gepland en voorbereid was, kan opgemaakt worden uit het feit dat er een wachtwoord bestond om op 20 oktober 1798 over heel Vlaanderen de Fransen aan te vallen.

Bovendien was het de bedoeling dat de

burgers als slachtoffers van het barbaarse Franse leger. Zij werden, na de gewonnen slag, gewoon vermoord.

Dat de Boeren de strijd verloren is te wijten aan de overmacht van het Franse leger dat hier 24 generaals in het veld had én aan de veranderde internationale situatie waardoor de steunende mogendheden afhaakten. *Landen kennen geen vrienden, enkel belangen*; werd ook hier aangetoond. De Zuidelijke Nederlanden waren dermate verarmd zodat er, na een gebeurlijke overwinning, toch niets meer te rapen viel. Bovendien beschikten de opstandelingen niet altijd en overal over bekwame leiders zoals Emmanuel Rollier, Mane Van Gansen, Pieter Corbeels, Albert Meulemans en anderen.

De Franse bezetting wilde niet alleen de Zuidelijke Nederlanden de idealen van de Franse Revolutie opdringen, maar was vooral een rooftocht omwille van zijn interne behoeften van diverse aard.

Amaat De Decker

Het Verzet van 1798

De tentoonstelling staat opgesteld in Het Veerhuis, Kaai te 2890 St.-Amands. Tot 27 september alle dagen gratis te bezoeken van 14 tot 18u. Van 28 sept. tot 11 november enkel op zat.- zon.- en feestdagen van 14u.30 tot 18 uur.

Begeleide bezoeken kunnen na aanvraag bij A. De Decker (052/33 41 53).

Welvaart stak Franse ogen uit

Dat de levensstandaard in de Zuidelijke Nederlanden van de 18de eeuw vrij hoog was, kan o.m. door volgende gegevens gestaafd worden.

1. De Vlaamse landbouw stond aan de spits van de landbouwtechniek. Het model werd overgenomen door de Verenigde Staten van Amerika, door Engeland en door verschillende Europese landen. Tussen 1750 en 1781 werd 7 tot 8 % van de graanoogst uitgevoerd.

2. Tussen 1750 en 1780 werden maar liefst 2.250 km bestrate wegen aangelegd. In 1792 hadden de Zuidelijke Nederlanden het dichtste verkeersnet ter wereld.

3. In Gent waren er tussen 1750 en 1795 zo'n 200 katoendrukkerijen, waaronder één met 230 werknemers en drie met meer dan 100 werknemers.

4. Het BNP, uitgedrukt in kg-vlees, bedroeg in Vlaanderen 255, in Engeland 245 en in Frankrijk 230.

5. Aan het einde van het Ancien Régime bedroeg de fiscale druk in Frankrijk 8,9%, in Engeland 12,9%, in Vlaanderen 6,6%.

6. In 1785 bedroeg de alfabetisering in Vlaanderen gemiddeld 49% (mannen) met uitschieters te Oostende 61,1%, Veurne 61,2%, Diksmuide 55%, Dendermonde 59% en, Sint-Niklaas 57,2%. Bij het einde van de Franse bezetting werd dit cijfer méér dan gehalveerd.

7. Vlaanderen en Brabant kenden in 1785 tien steden met meer dan 10.000 inwoners. Brussel telde een bevolking van 75.000 inwoners, Sint-Niklaas en Lokeren elk 10.000.

Het Boerenkrijgcomité van St.-Amands en voorzitter Amaat De Decker krijgen alle lof voor hun tentoonstelling over Het Verzet van 1798.